

DELÅRSRAPPORT 2 – 2015

per den 31 augusti

Kommunfullmäktige

Innehåll

Sammanfattning	4
Uppföljning av fullmäktiges mål	5
Målområde ekologisk hållbarhet	5
Målområde social hållbarhet	9
Målområde ekonomisk hållbarhet	20
Ekonomiskt resultat och prognos	26
Sammanfattning driftredovisning	26
Sammanfattning investeringsredovisning	27
Drift- och investeringsredovisning nämnder och styrelser	28
Personal	49
Analys av sjukfrånvaron	49
Uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll	50
Sammanfattning av internkontrolluppföljningen	50
Delårsbokslut resultat- och balansräkning	55
Delårsbokslut Kommunkoncernen	67

Sammanfattning

Inom ekologisk hållbarhet finns fem mål. Två mål är inte utvärderade ännu och tre mål är ej uppfyllda. Andelen ekologiska inköp har ökat under året och är 33 procent vid mätning i juni. Målet 40 procent ser inte ut att kunna nås. Ängs- och naturbetesmarkens areal har minskat och målet kommer inte att uppfyllas. Målet om två ytvattenförekomster som har god ekologisk och kemiska status kommer inte att nås eftersom utfallet fortfarande är noll. Nämnderna arbetar aktivt med att minska koldioxidutsläpp och vara energieffektiva i verksamheterna. Samordnad varudistribution startade i april. Under hösten kommer fler varugrupper än livsmedel att distribueras samordnat. Nya energilösningar undersöks vid ny- och ombyggnationer i bland annat utbildningsförvaltningens verksamheter tillsammans med andra förvaltningar och Tornberget. Vid byggnation av Vikingaskolan kan en energilösning samtidigt värma upp även simhallen och Torvalla idrottsplats. Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar för hållbar avlopps- och dagvattenhantering.

Inom social hållbarhet finns 14 mål. Sex mål är inte utvärderade ännu, fyra mål är ej uppfyllda, två mål helt uppfyllda och två mål delvis uppfyllda. Målet bättre folkhälsa kommer inte att nås, eftersom sjukpenningtalet stiger. Nöjd inflytande index har minskat något och målet är därför inte uppnått avseende ökad delaktighet. Målet ökad trygghet kommer inte att nås eftersom trygghetsindex har minskat. Nöjdheten med parker har minskat i årets medborgarundersökning. Delvis uppfyllt är målet om ökad valfrihet, där köp av verksamhet inom förskola och barnomsorg har ökat, köp av verksamhet inom utbildning samt äldre och funktionshindrade står på samma nivå som tidigare år och köp av verksamhet inom individ- och familjeomsorg har minskat. Målet om fler i arbete kommer att uppfyllas delvis, där arbetslösheten har minskat och prognosen är att arbetslösheten fortsätter att minska. Helt uppfyllt är målet att invånarna är nöjda med kommunens service eftersom nöjd medborgarindex har ökat. Även de äldre är nöjda med kommunens service och målet om bemötande i hemtjänst och särskilt boende är helt uppfyllt. Nämnderna arbetar utifrån sina verksamheter med att Haninge ska ha en attraktiv stadskärna. Bygandet av Haningeterrassen fortskrider. Ett varumärkesarbete pågår för stadskärnan. Socialnämnden har genomfört en brukarundersökning avseende tillgänglighet, bemötande, inflytande och trygghet i flera verksamheter. Barn och ungdomar är prioriterade verksamheter och samarbete mellan flera förvaltningar sker exempelvis genom att äldreförvaltningen erbjuder praktikplatser i sina verksamheter till både gymnasieungdomar och studerande på centrum vux. Inom kultur- och fritidsförvaltningen sker samarbete mellan de olika avdelningarna, fritidsgårdspersonal arbetade vid Brandbergsbadet under sommaren och biblioteken har lånat ut böcker på popup-bibliotek på idrottsplatserna.

Inom ekonomisk hållbarhet finns fem mål. Ett mål är inte utvärderat, två mål ej uppfyllda, ett mål delvis uppfyllt och ett mål är helt uppfyllt. Målet om effektiv resursanvändning kommer inte att uppfyllas eftersom avtalstroheten har försämrats. Upphandling Södertörn kommer att arbeta med att förbättra detta tillsammans med förvaltningarna under hösten. Vidare kan målet om ekonomiskt resultat inte uppfyllas då årsprognosen är ett resultat på 29,3 mnkr, vilket är 0,8 procent av skatteintäkter och

generella statsbidrag. Delvis uppfyllt är målet att det ska vara enkelt att starta företag i Haninge, eftersom nöjd företagarindex är det högsta som Haninge fått sedan mätningarna startade 2007. Helt uppfyllt är målet om befolkningsökningen, som med sin prognos fortsätter att överträffa målet.

Uppföljning av fullmäktiges mål

Målområde ekologisk hållbarhet

Vårt klimat utsätts för en allt starkare negativ påverkan. Därför ska kommunens arbete leda till en långsiktig ekologisk hållbarhet. Oavsett verksamhet ska ett övergripande ansvar vara att värna om våra gemensamma resurser så att t.ex. biologisk mångfald, kulturmiljöer, människors hälsa och ekosystemets produktivitet inte äventyras. Inom målområdet ekologisk hållbarhet redovisas mål som är kommunövergripande och nämnds-specifika.

Nämndernas kommentarer på målområdet

Kommunstyrelsen har bland annat prioriterat klimat- och energistrategin. Ett exempel är den faktarapport över promenader i stadskärnan som ska vara underlag för att utveckla hållbart resande. Ett klimatrådgivningssamarbete har startat tillsammans med tre andra kommuner. Den samordnade varudistributionen startade i april i Haninge med varugruppen livsmedel. För målet ökad biologisk mångfald har flera aktiviteter enligt vattenplanen genomförts.

Kultur- och fritidsnämnden bidrar till målområdet genom att stärka kunskapen och medvetenheten kring klimat- och miljöfrågor hos medborgare som besöker verksamheterna och internt bland medarbetarna på förvaltningen. Miljöverkstans utbildningsinsatser för elever och lärare samt arrangemang för allmänheten kan särskilt lyftas fram. Nämnden arbetar också med energibesparande åtgärder, förbättrar källsorteringen i verksamheterna och prioriterar ekologiska livsmedel vid inköp. Nämnden ansvarar även för kulturmiljöfrågor i kommunen och bevakar och främjar dessa aktivt.

Socialnämnden bidrar till ekologisk hållbarhet genom att arbeta för att minska verksamheternas koldioxidutsläpp. Åtgärder genomförs i syfte att minska resande med bil och flyg i tjänsten till förmån för kollektiva resor, användande av miljöbil och cykel eller att promenera. Källsortering görs löpande inom de flesta verksamheter. Vissa verksamheter har även börjat återanvända kontorsmaterial på ett mer strukturerat sätt. Läsplattor för hantering av handlingar till nämnden har införts vilket bidrar till minskad pappersanvändning. Vid inköp av livsmedel övervägs alltid ekologiska alternativ. Energianvändningen minskar genom att lampor, datorer och andra apparater stängs av vid arbetsdagens slut. Användande av lågenergilampor bidrar också till detta.

Inom stadsbyggnadsnämnden görs redan många självklara miljöval rutinmässigt. 2015 har fortsatt utbyggnad av cykelvägar, cykelparkeringar under tak, saltsopning av gång- och cykelvägar och tillgänglighetsanpassning av busshållplatser genomförts. Det är exempel på hur förvaltningen försöker uppmuntra till minskning av bilresor. För att spara energi finns mycket att göra genom byte till energisnålare ljuskällor. Vägenheten fortsätter sitt arbete med att montera LED-armaturer. Även pumpar drar energi. VA-avdelningen jobbar kontinuerligt med att minska energianvändningen, nu senast med frekvensstyrning på vattenverket i Pålalm. I år gör parkavdelningen insatser för att förbättra tekniken vid röjning av naturmark samt har ett tema kring sommarblommorna som handlar om växter som attraherar insekter.

Äldrenämnden använder Vägledningen "Effektiv energiförbrukning i vård- och omsorgsboende" vid de förebyggande hembesöken hos 75-, 80- och 85-åringar, som informeras om energismart beteende. En förbättrad ruttplanering i hemtjänsten har bidragit till ett effektivare nyttjande av kommunens tjänstebilar.

1. Utsläpp av växthusgaser

Utsläpp av växthusgaser ska fram till år 2020 ha minskat med 25 % jämfört med nivån 2005

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med kommunens miljöstrateg haft ett första möte för att analysera vilka företeelser inom förvaltningens verksamhetsområde som genererar utsläpp av växthusgaser och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska detta. I kultur- och fritidsförvaltningen arbetar man med att stärka kunskapen och medvetenheten kring miljöfrågor. Ett miljöbibliotek har invigts i Jordbro. Miljöverkstan utbildar personal regelbundet och ett miljödagkollo har genomförts under sommaren. Personal på en fritidsgård och på kulturhuset har utbildats för att öka kunskapen om källsortering.

Kommunstyrelseförvaltningen prioriterar och samordnar åtgärder som bidrar till att klimat- och energistrategins mål uppnås. Förvaltningen arbetar med att utveckla hållbart resande och minska användningen av fossila bränslen. En miljö- och hållbarhetsutbildning hölls i maj.

Socialförvaltningen arbetar med att väga in betydelsen av klimatsmart avfallshantering, resande och återanvändning, i planering och utförande av verksamhet. Resor i tjänsten sker huvudsakligen på klimatsmart sätt genom användning av miljöbilar, SL, cykel eller promenader. Källsortering sker i de flesta verksamheter.

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med att minimera utsläppen av koldioxid genom stadsplaneringen. Ombyggnad av busshållplatser för att öka tillgängligheten och arbete med cykelparkeringar under tak pågår. Medarbetarna uppmanas att resa kollektivt i tjänsten. En elbil har inhandlats.

Äldreförvaltningen väger in betydelsen av miljövänlig avfallshantering i planering och utförande av verksamhet. En konsult har anlåtats för att hjälpa till med ruttplanering och bemanningsöversyn.

Södertörns upphandlingsnämnd har tagit fram modeller för avtalsförvaltning i de olika typerna av avtal. Förvaltningsmodellerna innehåller uppföljningsmoment av miljökrav. I varje upphandlingsprojekt ses möjligheter att ställa relevanta miljökrav över. Ett resultat av detta är att samtliga nytecknade livsmedelsavtal har miljökrav i enlighet med MSR:s riktlinjer. Den samordnade varudistributionen bidrar till att sänka koldioxidutsläppen i kommunens verksamheter.

Indikatorerna följs upp i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
01KF CO2 Utsläpp kommunen	5 820		5 819
01KF Utsläppsförändring av växthusgaser	-6.85%		-1.50%

2. Inköp ekologiska livsmedel

Inköpen av ekologiska livsmedel ska öka

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Andelen ekologiska inköp har ökat under 2015 och är vid mätning i juni 33 procent. I de nya livsmedelsavtalen, som gäller från april 2015, är det lättare än tidigare att välja ekologiska varor. Andelen ekologiska varor är utökad och vilka varor som är ekologiska framgår tydligt av prislstan. Målvärdet för 2015 är 40 procent. Det finns risk att målet inte kommer att uppfyllas.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
02KF Andel ekologiska inköp (kommun)	30%	33%	40%

3. Energianvändning

Energianvändningen ska minska

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Kommunstyrelseförvaltningen deltar i ett energi- och klimatrådgivningssamarbete tillsammans med Huddinge, Salems och Tyresö kommuner avseende energi- och klimatrådgivning. En solenergidag har genomförts.

I kultur- och fritidsförvaltningen pågår arbete avseende ny energilösning för uppvärmning av simhallen, Torvalla idrottsplats samt Vikingaskolan.

Socialförvaltningen bidrar till att löpande minska energianvändningen genom att öka medvetenheten om lågenergialternativ. Stadsbyggnadsförvaltningen planerar för en vindsnurra på Anläggargvägen, där även andra alternativa energikällor kommer att visas för allmänheten.

Utbildningsförvaltningen för dialog löpande med Tornberget AB för att skapa mer energisnåla lokaler vid ny- och ombyggnationer.

Information till äldre om energismarta beteenden ges av äldreförvaltningen vid förebyggande hembesök.

Indikatorn följs upp i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
03KF Energianvändning kWh per m2 kommunens lokaler	182		181

4. Biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden ska öka

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Kultur- och fritidsförvaltningen stärker kunskapen och medvetenheten kring miljöfrågor för barn och unga genom sin fritidsgårdsverksamhet. Källsortering ses över och ett antal verksamheter ingår även i utbildningsprojektet Ekopilot.

Kommunstyrelseförvaltningen ser över mallen för behovsplanering av biologisk mångfald i detaljplanarbetet i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen arbetar också med att öka medborgarnas kunskap om den biologiska mångfaldens värde. Elva organiserade naturguidningar är genomförda i bland annat Sandemar, Tyresta och Rudan. Ett föredrag om bisamhällets betydelse har genomförts i kulturhuset. En miljöapp som bygger på de 25 områden som beskrivs i foldern Vägvisaren till naturen i Haninge, är i stort sett klar för lansering. Vattenplanens mål ska uppnås och kommunstyrelseförvaltningen har genomfört ett antal aktiviteter. Restaurering och skyltning av Skutans viltvatten har gjorts.

De sommarblommor som stadsbyggnadsförvaltningen planterat ut i kommunen har valts med tanke på pollinerande insekter.

Indikatorn har följts upp. Antal hektar ängs- och naturbetesmark som hävdas med slätter eller bete är färre än 2014.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
04KF Ängs- och naturbetesmark (hektar)	577	563	578

5. Sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska bli renare

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Arbete pågår i flera verksamheter inom kultur- och fritidsförvaltningen för att tillgängliggöra och sprida kunskap om klimat och miljö till medborgare.

Kommunstyrelsen har beviljat medel för ett lokalt vattenvårdsprojekt, anläggande av båtbotentvätt. Utsättning av fisk för förbättrat fiskbestånd pågår.

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar för hållbar avlopps- och dagvattenhantering. Byggnation pågår av dagvattendammar i Nytorpsbäcken för rening av dagvatten från Jordbro företagspark. Tillsammans med Länsstyrelsen pågår en skyfallsarteringsstudie.

Indikatorn har följts upp. Antal ytvattenförekomster som enligt vattendirektivet har god ekologisk och kemisk status är fortfarande noll i Haninge.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
05KF Ytvattenförekomster	0	0	2

Målområde social hållbarhet

Kommunen verkar för en långsiktig social hållbar utveckling genom att säkra goda levnadsvillkor för invånarna. Möjlighet till arbete, goda boendemiljöer, utbildning, trygghet och hälsa, rättvisa, delaktighet och inflytande ska tas tillvara och utvecklas för att skapa ett socialt hållbart Haninge.

Inom målområdet social hållbarhet redovisas mål som är kommunövergripande och nämndspecifika.

Nämndernas kommentarer på målområdet

Kommunstyrelsen och förvaltningen ska förbättra folkhälsa genom att stödja det strategiska folkhälsoarbetet. Projektet ”En Friskare Generation” pågår enligt plan med 35-50 deltagare vid varje aktivitet i Vikingaskolan och Höglundaskolan. Familjeloppet och Familjedagen med prova-på-aktiviteter genomfördes i maj. Barnfamiljer och ungdomar som behöver få budget- och skuldrådgivning får besökstid utan någon väntetid. Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att arbeta fram en stadsutvecklingsplan för att få stadskärnan mer attraktiv. Arbetet har inletts med en förvaltningsövergripande workshop i augusti. Tillväxtverket har beviljat medel för arbetet. Under våren har näringslivsstaben tagit initiativ till ett informationsmöte om Haningeterrassen för aktörer som har verksamheter i de fastigheter som gränsar till platsen. Byggnationen av Haningeterrassen fortsätter enligt plan. På hemsidan finns en särskild sida för Haningeterrassen där all information om byggarbeten och störningsinfo publiceras.

Utbildningsförvaltningen har i sin förbättringsplan lyft fram två prioriterade områden som har direkt koppling till social hållbarhet; höjd kunskapsnivå och ökad likvärdighet samt systematiskt kvalitetsarbete. Utbildningsnämnderna har gjort framsteg under året, vilket bekräftas i indikatorer och av Arbetsmiljöverkets och Skolverkets utlåtanden. Betygsresultaten i grundskolan förbättras successivt. Det gäller främst elever som gått i Haninges skolor under lång tid. Haninges gymnasieskolor är fortsatt attraktiva. Även om antalet förstahandssökande minskat något sedan föregående år, så ligger det ändå på en mycket hög nivå jämfört med andra gymnasieskolor i regionen.

Under året har antalet nyanlända med begränsad skolbakgrund ökat. Det ställer ökade krav på skolan. Förbättrad mottagning av nyanlända elever är under utarbetande. Föräldrars och elevers upplevelse av trygghet i verksamheten har förbättrats. Det har troligen samband med att det systematiska kvalitetsarbetet och arbetet för att skapa tydliga strukturer i verksamheten prioriterats. Det kan också ha betydelse att personaltätheten i förskolan förbättrats och att andelen behöriga lärare har ökat.

Kultur- och fritidsnämnden bidrar till målområdet genom att rusta barn och unga för vuxenlivet, verka för en god livskvalitet och folkhälsa samt en god informations- och kunskapsspridning i kommunen. Nämnden erbjuder ett brett och tillgängligt utbud av kultur, idrott och fritidsaktiviteter med medborgarnas delaktighet och inflytande som viktiga ledstjärnor. Det kommunövergripande arbetet för att förverkliga det idrottspolitiska och det kulturpolitiska programmet pågår och leds av förvaltningen.

Socialnämnden bidrar till social hållbarhet genom att uppmärksamma socialtjänstens målgruppers villkor och behov i planprocessen, i byggande av bostäder, i arbetet med en ny översiktsplan, i arbetet för en attraktiv regional stadskärna samt flyktingmottagande. Täta uppföljningar prioriteras med de barn och ungdomar som är placerade utanför det egna hemmet. Ett arbete pågår med att ta fram verktyg för att öka funktionsnedsatta

barns delaktighet i sina utredningar och insatser. Familjer med barn och ungdomar ges stödinsatser för att de ska kunna behålla sitt boende. Förvaltningen arbetar med att säkerställa att samtliga brukare har genomförandeplaner och att dessa följs upp. Samtliga upprättas tillsammans med den enskilde. I arbetet med att hitta kontaktfamiljer och kontaktpersoner ingår också att kontakta föreningar och församlingar i Haninge för att informera och skapa kontaktvägar till socialtjänsten.

Utvecklingen av arbetet kring våld i nära relationer pågår. Förvaltningen genomför också kontinuerligt stödinsatser till brottsoffer. Arbeta pågår för närvarande med att identifiera möjligheter till kundval inom fler områden och verksamheter. Förvaltningen har regelbundna samverkansmöten med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att öka samarbetet kring frågor som rör personer med funktionsnedsättning. Ytterligare samarbeten, via Samordningsförbundet Södertörn, har inletts kring personer vilka bedöms ha oklar arbetsförmåga. Förvaltningen har tecknat en avsiktsförklaring om samverkan avseende arbetslösa unga 16-24 år tillsammans med utbildningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen. Gemensamma rutiner med utbildningsförvaltningen har tagits fram för att säkerställa skolgången för elever placerade av socialtjänsten utanför kommunen samt vid avslutande av insatser. Totalt var 450 sommarjobbplatser framtagna varav 60 platser för ungdomar med särskilda behov.

Stadsbyggnadsnämnden har områden inom sitt ansvar som kan leda till ökad social hållbarhet, trygghet och positiva upplevelser. Både stadskärnan och våra parker står i fokus. I stadskärnearbetet engageras så många kompetenser som möjligt för att få ett helhetsperspektiv i planeringen. I medborgardialoger vid upprustning av parker ges både vuxna och unga kommuninnevånare möjlighet att påverka de miljöer där de kan stärka sig. Fortsatt underhåll av cykelvägar, belysning och röjande av buskar och sly enligt nya och effektiva rutiner gör utemiljön trygg och säker.

Äldreförvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen. Klass 7:3S i Ribbyskolan har tillsammans med Johanneslund vård- och omsorgsboende startat projektet "Generationsmöten Ribbyskolan & Johanneslund", bland annat med intervjuer av äldre under temat "Förr och nu" samt inbjudit äldre till lunchbesök på Ribbyskolan. Flertalet av insatser från den förebyggande avdelningen, som förebyggande hembesök, anhörigstöd, trygghetslarm, fixarservice, hälsocirklar och friskvård, har bidragit till att skapa en förhöjd trygghetskänsla. Antalet besök på träffpunkterna stiger. En ny dagverksamhet för demenssjuka har öppnats. 85 inkomna synpunkter från kunder och medborgare till och med augusti månad, har bidragit till en förbättrad kvalitet av verksamheten.

6. Attraktiv regional stadskärna

Haninge ska utveckla en attraktiv regional stadskärna

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Kommunstyrelseförvaltningen ska ge förutsättningar för en attraktivare stadsmiljö genom att komplettera med fler bostäder och lokaler. Arbetet har inletts med att ta fram en stadsutvecklingsplan för stadskärnan. Arbete med Rudsjöterrassen pågår och byggnation av gång- och cykelbro vid Poseidons torg har startat. Första bostadsbyggandet i projektet Haningeterrassen startar i oktober. Ett varumärkesarbete pågår för stadskärnan med bland annat en kartläggning av vilken kännedom om Haninge som finns i Stockholm- Mälardalsregionen. I Vega pågår inflyttning löpande.

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar aktivt för att utveckla samverkan kring arrangemang med andra förvaltningar, föreningar, näringsliv och medborgare i syfte att möta efterfrågat behov.

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med att förverkliga en attraktiv stadskärna. Förslag till effektbelysning av Eskilsvägen har tagits fram och planering av tulpanstråk påbörjats.

Genom arbete med tillgänglighet för de äldre bidrar äldreförvaltningen till en attraktiv regional stadskärna.

Indikatorerna följs upp i årsredovisningen

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
06KF Attitydundersökning stadskärna	3.1		3.2
06KF Handelsindex	80		81

7. Barn och ungdomar ska må bra

Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Utbildningsförvaltningen upprättar planer mot diskriminering och kränkande behandling, där både elever och personal är involverade i utformningen. Alla färdiga planer finns på respektive skola/förskolas hemsida. Gymnasiet och vuxenutbildningen har gjort en enkät om trygghet och arbetsro. Vuxenutbildningen har högre värden på arbetsro än gymnasiet. Ett systematiskt kvalitetsarbete pågår på Centrumvux.

En kartläggning av behov av aktiviteter för ungdomar i norra Haninge har genomförts av kultur- och fritidsförvaltningen. Både fritidsgårdarnas och Lakesides verksamhet utgår från vad barn och unga har för önskemål om innehåll. Biblioteken har fört dialog med ungdomar genom möten, vilket har resulterat i att information om biblioteken i större utsträckning sker genom sociala medier.

I socialförvaltningen får alla barn och ungdomar enskilt samtal med sin handläggare. Täta uppföljningar av placerade barn prioriteras. Familjer med barn och ungdomar ges stödinsatser för att de ska kunna behålla sitt boende.

Stadsbyggnadsförvaltningen planerar för hur barn och unga ska kunna delta i dialogen Nyfiken park, Åbyparken. Dialogen genomförs under hösten.

Kommunstyrelseförvaltningen prioriterar förslag från ungdomsfullmäktige som ska behandlas skyndsamt. Speak App har lanserats för 2 500 högstadiel elever och en intern konferens har genomförts för politiker och tjänstemän. Alla ungdomar som vill ha rådgivning av budget- och skuldrådgivare får detta utan väntetid.

Äldreförvaltningen har erbjudit praktikplatser för elever från gymnasiet och Centrum vux. I samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen har ett projekt påbörjats om ett allaktivitetshus i Jordbro för yngre och äldre.

Indikatorerna mäts vart annat år och nästa resultat kommer 2016.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
07KF Elever tycker riktigt härligt att leva (gymn)	65%		66%
07KF Elever tycker riktigt härligt att leva (år 9)	64%		65%
07KF God psykisk hälsa (gymn)	57		58
07KF God psykisk hälsa (år 9)	57		58
07KF Positiva tankar om framtid	84%		85%

8. Bättre folkhälsa

Folkhälsan ska förbättras

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Utbildningsförvaltningen har hälsosamtal med elever löpande under året.

Arbete för att förverkliga det kulturpolitiska och det idrottspolitiska programmet har startat i kultur- och fritidsförvaltningen. Det görs satsningar för att öka tillgängligheten för medborgare med funktionsvariationer. Nämndens taxesystem för lokalbokning ska revideras under året. Arbete med bokning av lokaler via webben pågår.

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar med projektet en frisk generation. Familjeloppet och familjedagen genomfördes i maj. Kostpolicyns mål uppnås genom stöd till och samordning av köksverksamheterna i förvaltningarna.

Socialförvaltningen arbetar tillsammans med utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen för ett samlat stöd kring barn och unga. Samverkan sker med landstinget kring personer med funktionsnedsättning.

Äldreförvaltningen arbetar med att motverka psykisk ohälsa och isolering genom att samverka med närsjukvård, pensionärsorganisationer och föreningar.

Sjukpenningtalet har i juli 2015 ökat med 1,0 procentenhet jämfört med utfallet 2014 och är 11,0 procent. Utvecklingen av sjukpenningtalet är likartad i hela landet. I genomsnitt har sjukpenningtalet stigit för hela Sverige med 1,2 procent mellan juli 2014 och juli 2015. I försäkringskassans pressmeddelande den 25 augusti konstateras att sjukpenningtalet fortsätter att stiga i oförändrad takt i Sverige. Fler blir sjukskrivna och sjukskrivningarna blir längre. Psykisk ohälsa ökar snabbast. Status i Haninge kan förväntas vara likartad som i övriga landet.

Indikatorn "andel elever i Haninge som inte använder tobak" mäts inte 2015. Den andra indikatorn "andel fyraåringar med övervikt" rapporteras inte i år. Det beror på ett stort bortfall av mätningar när ett journalsystem byttes ut under 2014.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
08KF Sjukpenningtal	10.0	11.0	9.9
08KF Elever som inte använder tobak, årskurs 9	85		86
08KF Elever som inte använder tobak, gymn. År	68		69
08KF Fyraåringar med övervikt	12,4		12,3

9. Ökad delaktighet

Invånarnas delaktighet och inflytande i samhället ska öka

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar med att få in Jordbrodialogen i ordinarie verksamhet. Förvaltningen utvärderar metoder, verktyg och olika stödsystem som används för medborgardialoger.

Stadsbyggnadsförvaltningen genomför Nyfiken park dialog under hösten.

Indikatorn nöjd inflytandeindex blev 40 på en 100-gradig skala. Detta är en marginell försämring jämfört med förra året (värde 41). Det är inte heller någon signifikant skillnad jämfört med andra kommuner.

Utbildningsförvaltningen gör undersökningar om inflytande bland elever på grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen. Kultur- och fritidsförvaltningen har driftsråd med ett antal föreningar. Ett samverkansmöte med olika aktörer har hållits och kontakt etablerats med nya samverkanspartners.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
09KF Nöjd inflytandeindex	41	40	42

10. Ökad trygghet

Invånarnas trygghet ska öka

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Kultur- och fritidsförvaltningen samarbetar med Tornberget AB och stadsbyggnadsförvaltningen för förbättrad belysning och miljö runt fritidsgårdarna. Medarbetarna i simhallen utbildas hos svenska livräddningssällskapet. I kulturhuset finns entrévärdar.

Socialförvaltningen arbetar kontinuerligt med vålds- och brottsförebyggande arbete. Nya möjligheter ses över. Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med trafiksäkerhet, bland annat genom att röja buskar och sly för att förbättra sikten för trafikanter och fotgängare.

Indikatorn trygghetsindex blev 52 på en 100-gradig skala där 100 är det bästa betyget. Det är inte en statistiskt säkerställd förändring jämfört med förra året, när resultatet var 53. Däremot är det ett lägre resultat än andra jämnstora kommuner. Trygghetsindex för unga mäts inte i år.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
10KF Trygghetsindex	53	52	54
10KF Trygghetsindex unga	74		75

11. Kommunens service

Invånarna ska vara nöjda med kommunens service

Status: Helt uppfyllt

Kommentar:

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar för att öka engagemanget på sociala medier. Hemsidan ska förbättras. En undersökning om kommunens tillgänglighet och bemötande via e-post och på telefon har genomförts.

I kultur- och fritidsförvaltningen pågår ett arbete med revidering av de kvalitetsdeklarerade tjänsterna.

Socialnämnden har genomfört en brukarundersökning avseende tillgänglighet, bemötande, inflytande och trygghet i flera verksamheter.

Stadsbyggnadsförvaltningen har gjort extra åtgärder för att korta väntetiderna på bygglov. Telefontiderna har utökats. Äldreförvaltningen agerar skyndsamt på frågor, synpunkter och ärenden från medborgare.

Indikatorn nöjd medborgarindex blev 56 på en 100-gradig skala där 100 är det bästa betyget. Det är inte en statistiskt säkerställd förändring jämfört med förra året, när resultatet var 55. Det är inte heller någon signifikant skillnad jämfört med andra stora kommuners resultat.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
11KF Nöjd medborgarindex	55	56	56

12. Ökad valfrihet

Den enskildes valfrihet över den offentligt finansierade servicen ska öka

Status: Delvis uppfyllt

Kommentar:

Från 2014 använder kommunen den officiella statistik för köp av verksamhet som SCB samlar in från landets samtliga kommuner, som indikator. I måttet ingår inte bara privata utförare utan även andra kommuner, dvs alla andra utförare än kommunen själv. Statistiken har ett års eftersläpning och i delårsredovisningen presenteras 2014 års siffor. För förskola och barnomsorg ökar köp av verksamhet från 21 procent till 22 procent. För köp av utbildning är andel köp 28 procent. Det är samma som tidigare. För köp inom området äldre och funktionshindrade är andelen 30 procent. Det är samma som tidigare. För köp av verksamhet inom individ- och familjeomsorg minskar andelen från 27 procent till 25 procent.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
12KF Kommunala tjänster utförs av andra än kommunen inom			
12KF Förskola och barnomsorg	21	22	22
12KF Utbildning	28	28	28
12KF Äldre och funktionshindrade	30	30	31
12KF Individ- och familjeomsorg	27	25	28

13. Fler i arbete

Fler människor ska komma i arbete

Status: Delvis uppfyllt

Kommentar:

I juli var 6,9 procent arbetskraften 16-64 år antingen öppet arbetslös eller sökande i program med aktivitetsstöd. Det är 0,1 procentenheter mindre än i juli 2014. 508 personer hade varit öppet arbetslösa i mer än sex månader. Arbetslösheten i Haninge är 0,5 procentenheter högre än i länet, men 0,7 procentenheter lägre än i riket. Bland kvinnor är arbetslösheten 0,8 procentenheter högre än bland män.

Bland unga i åldern 18-24 år var 10,8 procent antingen öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd. Det motsvarar 572 personer och är 0,1 procentenheter mindre än juni förra året. 61 unga hade varit öppet arbetslösa i mer än sex månader. Ungdomsarbetslösheten i Haninge är 2,2 procentenheter högre än i länet, men 2,1 procentenheter lägre än i resten av Sverige. Bland unga män är arbetslösheten 2,0 procentenheter högre än bland unga kvinnor. Arbetslösheten, framförallt bland unga, stiger ofta under sommaren. Det beror på att många studenter skriver in sig på Arbetsförmedlingen när de letar sommarjobb. Prognosen är att arbetslösheten fortsätter minska under 2015.

I samtliga relevanta upphandlingar undersöks möjligheten att ställa sociala krav, krav på anställning eller praktikplats.

Indikatorn befolkning med försörjningsstöd följs upp i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Juli 2015	Mål Dec 2015
13KF Arbetslöshet 16-64 år	7.0%	6.9%	6.9%
13KF Befolkning m försörjningsstöd (%)	4.8%		4.7%

14. Attraktivitet parker och utemiljö

Attraktiviteten i parker och utemiljöer kring bostadsområden och kommunala anläggningar ska öka

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Stadsbyggnadsnämnden förverkligar parkplanen i dialog med medborgarna. Planeringen för "Nyfiken park", Åbyparken pågår. För att få en ökad effektivitet implementeras skötselplanen för parker.

I medborgarundersökningen fick nöjdhet med parker index 59 av en 100 gradig skala. Det är marginellt sämre än förra året. Försämringen är inte statistiskt säkerställt.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
14KF Nöjdhet parker	60	59	61

15. Haninges unga

Haninges unga ska ha goda möjligheter till karriär i livet oavsett om man väljer arbete eller utbildning

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Målet kommer att följas upp av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden under hösten.

Indikatorn följs upp i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
15KF Andel med examen från gymnasiet	82.0%		83.0%

16. Meningsfull fritid

Fler barn och ungdomar ska få uppleva en meningsfull fritid

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar med att möjliggöra för barn och ungdomar att ta del av kultur- och fritidsutbudet. Besökare på Torvalla idrottsplats har kunnat passa på att låna barn- och ungdomslitteratur på pop-up bibliotek som funnits vid idrottsanläggningen. Årets beachparty för funktionsnedsatta ungdomar hade rekordmånga besökare. Fritidsgårdspersonal har under sommaren skött driften av Brandbergsbadet. Samverkan sker även mellan fritidsgårdar och bibliotek.

Indikatorn mäts inte i år, utan år 2016. Föregående mätning var 2012 (96 procent).

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
16KF Nöjdhet fritid			

17. Skolans kunskapsmål

Andelen elever som når skolans kunskapsmål ska öka

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

I grundskolan görs mätningar av nyckeltal fem gånger per läsår. Nyckeltalen ska följas upp och ligga till grund för snabba och effektiva åtgärder. Användning av mätresultatet ska användas som en del av förbättringsarbetet.

Indikatorerna redovisas i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
17KF Högskolebehöriga (gymn)	32%		33%
17KF Nått målen i alla ämnen (åk 6)	76%		77%
17KF Andel (%) elever som når kunskapskraven i samtliga ämnen, årskurs 9	71.6%		72.0%

18. Trygghet och studiero i skolan

Andelen elever som upplever trygghet och studiero i skolan ska öka

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

I gymnasieenkäten har indikatorerna ”jag känner mig trygg på min skola” och ”det är arbetsro på mina lektioner” följts upp för årskurs två på gymnasiet. Kommunens gymnasiekolor har fortsatt höga värden på trygghet och ökande värden på arbetsro. Områdena är prioriterade och utbildningsförvaltningen har stärkt det systematiska kvalitetsarbetet.

Utbildningsförvaltningen har beslutat att minska målgruppen för gymnasieenkäten och att den endast ska omfatta årskurs 2. Uppföljning av indikatorerna kommer att göras under hösten och rapporteras i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
18KF Trygghet förskola (VH)	91%	94%	95%
18KF Trygghet grundskola	83%	88%	86%
18KF Upplevd studiero grundskola	67%	64%	66%

19. Äldres nöjdhet

Den enskilde äldres nöjdhet med den kommunala servicen ska öka

Status: Helt uppfyllt

Kommentar:

I äldreförvaltningens undersökning når samtliga fem målgrupper målet 95 procent på frågan om bemötande. Även på frågan om nöjdhet blev resultatet mycket bra.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
19KF Bemötande i hemtjänst	97%	97%	95%
19KF Bemötande i särskilt boende	95%	96%	95%
19KF Bemötande i särskilt boende demens	97%	97%	95%

Målområde ekonomisk hållbarhet

Med ekonomisk hållbarhet i fokus skapas stabila och sunda ekonomiska förhållanden i hela samhället. Övergripande för all kommunal verksamhet är att planera och agera långsiktigt. För att säkra välfärd och trygghet för våra invånare förutsätts att kommunens ekonomi är välordnad. Det måste finnas marginaler för att kunna hantera det

oförutsedda. All kommunal verksamhet ska därför präglas av god ekonomisk hushållning.

Kommunallagen ställer krav på kommunernas ekonomi och kommunerna måste leva upp till en budget i balans, dvs. i den budget kommunfullmäktige fastställer måste intäkterna vara större än kostnaderna. Denna nivå är emellertid för låg för att kravet på och behovet av långsiktighet ska tillfredsställas. Varje kommun behöver bedöma vilken resultatnivå som behövs för att kunna ha en god ekonomisk hushållning. För detta ändamål ska kommunen fastställa finansiella mål. Sveriges kommuner och landsting, SKL, har rekommenderat att denna nivå bör uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Därtill har riksdagen fastställt ett krav om minst två procents överskott för en kommun med negativ soliditet för att kommunen ska få tillämpa lagstiftningen om resultatutjämningsreserv (RUR). För att nå målet krävs att varje nämnd arbetar för att klara sin verksamhet inom avsatt budgetram.

Nämndernas kommentarer på målområdet

Kommunstyrelsens ekonomiska resultat per augusti är 9,6 mnkr. Helårsprognosen är överskott på 5 mnkr. Det innebär att kommunstyrelsens strategi kommer att uppfyllas och att styrelsen bidrar positivt till kommunens mål. Kommunstyrelsen har förbättrat arbetsmiljön vilket bland annat märks genom att sjukfrånvaron har minskat i förvaltningen. Avtalstroheten har dock försämrats jämfört med förra årets mätning. En orsak kan vara lägre inköpsvolym under våren jämfört med hösten (större volym innebär att det finns kommunala avtal). Kommunstyrelsen har prioriterat bostadsförsörjning och trafik när kommuninvånarna blir fler. I SCB:s medborgarundersökning har nöjdheten med bostäderna och kommunikationer minskat jämfört med 2014. Kommunstyrelsen har prioriterat bostadsförsörjning och trafik när kommuninvånarna blir fler.

I kultur- och fritidsnämnden har sjukfrånvaron ökat något jämfört med samma period förra året. Förhoppningen är dock att förvaltningens systematiska och långsiktiga arbete ska ge effekt på sikt och att nivån sjunker kontinuerligt under året. Genom att ha erbjudit ungdomsledarutbildning, sommarjobb och praktikplatser samt genomfört arbetsförberedande aktiviteter bidrar nämnden även till att fler, framförallt unga, är förberedda inför arbetslivet.

Socialnämnden arbetar med att säkerställa ekonomisk medvetenhet och kompetens bland förvaltningens chefer och medarbetare.

Socialförvaltningen arbetar också med att omstrukturera boenden för funktionshindrade, se över erbjudna servicenivåer, personalutnyttjande och lokalanvändning. Ett arbete har påbörjats med att se över och ta fram nyckeltal och indikatorer utifrån bland annat resurseffektivitet. Förvaltningen säkerställer att bostandsbeslut ligger i nivå med lagar, förarbeten och praxis. Förvaltningen arbetar med effektiviseringar gällande personal och lokalutnyttjande. Kartläggning av särskilda boenden har genomförts i syfte att effektivisera boendeformerna och utöka kapaciteten. Ett arbete har påbörjats inom förvaltningen i

syfte att se över indikatorer och nyckeltal avseende kvalitet och resursutnyttjande. Detta arbete kommer successivt att omfatta samtliga enheter och verksamheter.

I stadsbyggnadsnämnden sker uppföljning av ekonomin månadsvis och prognosen stämmer fortsatt med den ursprungliga budgeten. En översyn över inköpsrutiner och riktlinjer för interna kostnader håller på att tas fram. Inom alla avdelningar pågår ett kontinuerligt och fokuserat arbete med rutiner och processer. Några har precis inlett en processkartläggning. Andra är i implementeringsfasen av nya rutiner och arbetsätt. En satsning görs under året på arbetsmiljö och arbetshälsa. Arbetsmiljöguiden ska vara klar under hösten. Olika aktiviteter för att främja ett friskt arbetsliv har initierats och planeras nu.

Kravmärkt Yrkesroll är fullt etablerad som kompetensutvecklingsmodell vilket borgar för goda förutsättningar för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal i äldreomsorgen. Antalet platser har utökats på dagverksamheterna.

20. Ekonomiskt resultat

Kommunen ska nå ett budgeterat resultat, som motsvarar minst två procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag

Status: Ej uppfyllt

Kommentar:

Kommunens budgeterade resultat efter augusti är 67,8 miljoner kronor (mnkr). Årsprognosen för kommunen totalt är 29,3 mnkr vilket är 38,5 mnkr sämre än årsbudget. De samlade skatteintäkterna och generella statsbidragen är enligt den senaste prognosen 3 893,5 mnkr, vilket innebär att prognosticerat resultat per tertial två motsvarar 0,8 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet är ett resultat som motsvarar minst 2 procent% av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nämnderna prognostiserar totalt ett underskott på 45,5 mnkr, vilket är 9,0 mnkr sämre än föregående prognos och motsvarar en negativ avvikelse på 1,2 procent jämfört med årsbudget. Prognosen inom finansförvaltningen har försämrats med 15,0 mnkr och är nu ett överskott på 7,0 mnkr. Inklusivt finansförvaltningen är prognosen 24,0 mnkr sämre än föregående månad.

Soliditeten inklusive pensionsskulden har ökat från -5,2 procent till -2,1 procent.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
20KF Ekonomiskt resultat kommun	2.0%	1,7%	2,0%
20KF Soliditet inkl pensionsskuld	-5.2%	-2,1%	-5.1%

21. Bästa kommunala arbetsgivare

Kommunen ska vara Sveriges bästa kommunala arbetsgivare

Status: Ej utvärderad

Kommentar:

Kommunstyrelseförvaltningen genomför en kvalitetsdialog med förvaltningschefer och ledningsgrupper under året. Arbete pågår med chefsutveckling.

Kultur- och fritidsförvaltningen har startat genomgång av chefs- och medarbetarriktlinjerna. En arbetsmiljöguide har utarbetats.

Utbildningsförvaltningen har upprättat en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och alla aktiviteter genomförs.

Socialförvaltningen fokuserar på att stärka och förtydliga ledarskapet på sina chefsmöten.

På stadsbyggnadsförvaltningen pågår en hälsosatsning med bland annat föreläsningar, cykeltävling och stegräkningstävling. Deltagande i vårruset, Bellmanstafetten mm uppmuntras.

Äldreförvaltningen har tagit fasta på verksamhets- och individinriktade åtgärder för att sänka sjukfrånvaron.

Indikatorn hållbart medarbetarengagemang följs upp i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
21KF Hållbart medarbetarengagemang (HME) kommun	78.2		78.3

22. Effektiv resursanvändning

Kommunens verksamhet ska präglas av effektiv resursanvändning

Status: Ej uppfylld

Kommentar:

Avtalstroheten har minskat under första halvåret 2015. En orsak kan vara att inköpsvolymerna är större på hösten och att ramavtal i högre utsträckning följs då. En annan orsak kan vara den höjda direktupphandlingsgränsen. Arbete för att öka avtalstroheten pågår löpande.

En verksamhetskartläggning genomförs i syfte att tydliggöra arbetsprocesser och möjliggöra hög kvalitet i upphandlingsfasen samt rättsprocessen. Information om

upphandlingspolicy sprids kontinuerligt. Genom korrekt upphandlade avtal möjliggörs en hög avtalsäckning. Arbetet med avtalstrohet tillsammans med förvaltningarna pågår löpande. Upphandling av ny avtalsdatabas pågår. Möjlighet att samordna kommunernas upphandling av varor och tjänster utreds i samtliga upphandlingsprojekt.

Indikatorn sjukfrånvaro har följts upp och resultaten visade att sjukfrånvaron, januari till juli, inom Haninge kommun har ökat med 0,4 procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år (6,5 % till 6,9 %). Kultur- och fritidsförvaltningen samt äldreförvaltningen står för den största ökningen av sjukfrånvaron, den minsta ökningen har skett inom utbildningsförvaltningen. Kommunstyrelseförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen har minskat sin sjukfrånvaro något.

	Utfall 2014	Utfall Juli 2015	Mål Dec 2015
22KF Sjukfrånvaro kommun	7.0%	6.9%	6.9%
22 KF Avtalstrohet kommun	87%	79%	88%

23. Befolkningsökning

Med 2008 som jämförelseår ska invånarantalet till år 2018 ha ökat med minst 10 000

Status: Helt uppfyllt

Kommentar:

Haninges befolkning har ökat med 721 personer till och med juli. För att nå målet måste befolkningen öka med 808 invånare under 2015. Prognosen är att målet kommer att uppfyllas.

	Utfall 2014	Utfall Juli 2015	Mål Dec 2015
23KF Befolkningstillväxt	1 475	721	808

24. Starta och utveckla företag

Det ska vara enkelt att starta och utveckla företag i kommunen så att antalet arbetsplatser ökar

Status: Delvis uppfyllt

Kommentar:

Företagen i Haninge är nöjda med servicen från kommunen. NKI har ökat från 66 till 69 vilket är det bästa resultat som Haninge har haft sedan 2007 då mätningarna började.

Utbildningar för företagare planeras i syfte att möjliggöra för fler leverantörer att lämna anbud. Kommunstyrelseförvaltningen arbetar kontinuerligt med att skapa relationer med det lokala näringslivet och leverantörer i aktuella branscher.

Indikatorn antal arbetsställen i kommunen följs upp i årsredovisningen.

	Utfall 2014	Utfall Aug 2015	Mål Dec 2015
24KF Arbetsställen	2 752		2 753
24KF Nöjd kundindex företagare	66	69	68

Ekonomiskt resultat och prognos

Sammanfattning driftredovisning

Nämnd/förvaltning	Nettoutfall	Budget	Prognos	Avvikelse	Avvikelse	Föregående	Skillnad jmf
	perioden	helår	helår	mot budget	(%)	månads	föregående
	201501-201508	2015	2015	helår	mot budget	avvikelse	månads
					helår	mot budget	avvikelse
Grund- och förskolenämnd	-999 736	-1 517 676	-1 521 676	-4 000	0,3%	0	-4 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-242 239	-382 841	-375 841	7 000	-1,8%	7 000	0
Kommunstyrelse	-120 683	-195 679	-190 679	5 000	-2,6%	0	5 000
Kultur- och fritidsnämnd	-117 350	-183 143	-182 143	1 000	-0,5%	1 000	0
Socialnämnd	-524 890	-783 193	-783 193	0	0,0%	0	0
Stadsbyggnadsnämnd	-79 071	-126 932	-126 932	0	0,0%	0	0
Äldrenämnd	-449 321	-618 284	-674 784	-56 500	9,1%	-46 500	-10 000
Revision	-813	-2 119	-2 119	0	0,0%	0	0
Valnämnd	-84	-2 100	-100	2 000	-95,2%	2 000	0
Södertörns Överförmyndarnämnd	-1 300	0	0	0	0,0%	0	0
Södertörns upphandlingsnämnd	-258	0	0	0	0,0%	0	0
Kommunfullmäktiges reserv	0	-20 300	-20 300	0	0,0%	0	0
S:a skattefinansierad verksamhet	-2 535 746	-3 832 267	-3 877 767	-45 500	1,2%	-36 500	-9 000
Finansförvaltning	2 603 826	3 900 100	3 907 100	7 000	0,2%	22 000	-15 000
Haninge kommun	68 080	67 833	29 333	-38 500		-14 500	-24 000
Prognos 2015			29 333				

Kommunens budgeterade resultat efter augusti är 67,8 miljoner kronor (mnkr), vilket är 10,9 mnkr lägre än ursprunglig budget men oförändrat jämfört med de senaste uppföljningarna sedan maj månad. Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i maj om överföring av driftmedel från 2014 till 2015 om 10,9 mnkr vilket försämrade årets budgeterade resultat med motsvarande (KF 2015-05-11 § 68).

Årsprognosen för kommunen totalt är 29,3 mnkr vilket är 38,5 mnkr sämre än årsbudget. De samlade skatteintäkterna och generella statsbidragen är enligt den senaste prognosen 3 893,5 mnkr, vilket innebär att prognosticerat resultat per tertiäl två motsvarar 0,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet är ett resultat som motsvarar minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Nämnderna prognostiserar totalt ett underskott på 45,5 mnkr, vilket är 9,0 mnkr sämre än föregående prognos och motsvarar en negativ avvikelse på 1,2 % jämfört med årsbudget. Prognosen inom finansförvaltningen har försämrats med 15,0 mnkr och är nu ett överskott på 7,0 mnkr. Inklusivt finansförvaltningen är prognosen 24,0 mnkr sämre än föregående månad.

Grund- och förskolenämnden har hittills under året haft prognos om nollresultat, men har nu lagt prognos för året om ett underskott på 4,0 mnkr.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden räknar efter augusti med ett överskott för året på 7,0 mnkr, inklusive nämndens oförbrukade reserv, vilket är oförändrat jämfört med förra prognosen.

Kommunstyrelsens prognos för året är ett överskott på 5,0 mnkr, vars huvudsakliga orsak är personalavdelningen 2,0 mnkr, där det främst är löneenheten som visar

överskott då kostnader för införande av nytt lönesystem till stor del kommer först 2016. Lokalbancens prognos är ett överskott på 1,0 mnkr. En del tomställda lokaler används som evakueringslokaler vid ombyggnationer och på så sätt minskas kostnaderna för de tomställda lokalerna. Förvaltningens reserv och en del mindre överskott genererar totalt ett överskott på cirka 2,0 mnkr. Prognosen totalt är 5,0 mnkr bättre än föregående prognos.

Kultur- och fritidsnämnden har en oförändrad prognos om 1,0 mnkr i överskott vilket motsvarar nämndens oförbrukade reserv.

Socialnämnden och stadsbyggnadsnämnden lämnar oförändrat en prognos om ett nollresultat för året.

Äldrenämnden har sedan tidigare prognosticerat ett underskott på 46,5 mnkr, med varning för en reviderad prognos i samband med tertialuppföljning två. Nu revideras prognosen till ett underskott på 56,5 mnkr, alltså en försämring med 10,0 mnkr. Kostnadsutvecklingen under perioden juni-augusti har varit kraftigare än beräknat. Kommunfullmäktige beslutade i maj om en översyn av äldreförvaltningen och kommunstyrelsen beslutade i augusti om direktiv till utredningen. Utredningen pågår och beräknas vara klar i mitten av oktober.

Valnämnden har ett överskott på 2,0 mnkr då inget extra val hölls i mars. Övriga nämnder prognosticerar ett nollresultat.

Finansförvaltningen har en försämrad prognos med 15,0 mnkr jämfört med föregående prognos och är efter augusti ett överskott på 7,0 mnkr. Nedskrivning av prognosen beror på en försämrad skatteintäktsprognos (2015-08-14) samt ökade pensionskostnader i förhållande till budget.

Sammanfattning investeringsredovisning

Investeringsredovisning (tkr)	Budget 2015	Utfall augusti 2015	Prognos 2015	Avvikelse budget/prognos
Kommunstyrelsen	132 992	11 107	115 480	17 512
Äldrenämnden	16 716	535	2 200	14 516
Socialnämnden	6 000	1 716	2 636	3 364
Stadsbyggnadsnämnden	48 850	12 958	32 131	16 719
Grund- och förskolenämnden	8 700	6 180	4 410	4 290
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden*	3 222	683	3 222	0
Kultur- och fritidsnämnden	72 999	4 466	27 331	45 668
Summa	289 479	37 646	187 410	102 069
Summa VA	107 155	69 742	108 954	-1 799
Totalsumma	396 634	107 388	296 364	100 270

* Prognos = budget

Investeringarna t o m andra tertialen uppgår till 107,4 miljoner kronor (mnkr), varav 69,7 mnkr avser VA-investeringar. Investeringsbudget för 2015 är 396,6 mnkr (inkluderat investeringsmedel överförda från tidigare år). Årsprognosen visar att cirka tre fjärdedelar, 74,7 procent, av budgeten kommer att förbrukas. Redovisning av dessa investeringar ligger under respektive nämnd.

Investeringar i kommunens verksamhetslokaler

Investeringar i verksamhetslokaler sker genom kommunens bolag, Tornbergets Fastighetsförvaltning AB. Kommunfullmäktige beslutade i juni 2013 om en investeringsprocess. Som en del av denna skall det i samband med tertialuppföljningarna och i årsredovisningen redovisas hur de investeringar som är beställda av Tornberget fortlöper. Redovisning av dessa investeringar ligger under respektive nämnd.

Drift- och investeringsredovisning nämnder och styrelser

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ansvarsområde omfattar tre delar:

- förtroendemannaorganisationen
- anslagsfinansierade gemensamma kostnader såsom brandförsvar, bidrag till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund m.m.
- kommunstyrelseförvaltningen

Nedan redovisas årsbudget, utfall per sista juli och årsprognosen. Rikt punkten i augusti månad vid en linjär förbrukning är 67 procent.

	Budget 2015			
	tkr	Utfall tkr	%	Prognos tkr
Förtroendemannaorganisation	29 372	20 807	71%	31 372
Gemensam verksamhet	73 925	46 949	64%	71 925
Kommunstyrelseförvaltningen	92 382	52 927	57%	87 382
Summa	195 679	120 683	62%	190 679

Kommunstyrelsens utfall per sista augusti är 120,7 mnkr, vilket är under riktpunkten 67 procent.

Utfallet på förtroendemannaorganisationen efter 8 månader är 120,8 mnkr, vilket motsvarar 71 procent av årets budget. Antalet politiska uppdrag och tjänster utökades inför 2015. Budgeten utökades inför budgetåret men kostnaderna har ökat mer än beräknat. Prognosen är ett underskott på 2,0 mnkr.

De anslagsfinansierade kommungemensamma kostnaderna ligger efter augusti bättre än budget. Det är budgeterade kostnader för försäkringsskador som inte har förbrukats. Denna post är osäker för om det inträffar någon större skada så innebär det att överskottet kommer att försvinna. Prognosen för kommungemensamma kostnader är i dagsläget ett överskott på 2,0 mnkr.

Utfallet för kommunstyrelseförvaltningen, 52,9 mnkr, ligger under riktpunkten. IT-kostnaderna, som tidigare år visat underskott, har just nu en positiv avvikelse. Det finns en viss osäkerhet så prognosen för IT på helåret är i nuläget ett nollresultat. Även övriga delar inom kommunstyrelseförvaltningen ligger bättre till än budgeten. Det är följande delar inom förvaltningen som visar på överskott:

- Personalavdelningen 2,0 mnkr, där det främst är löneenheten som visar överskott då kostnader för införande av nytt lönesystem till stor del kommer först 2016.
- Lokalbankens prognos är ett överskott på 1,0 mkr. En del tomställda lokaler används som evakueringslokaler vid ombyggnationer och på så sätt minskas kostnaderna för de tomställda lokalerna.
- Förvaltningens reserv och en del mindre överskott genererar totalt ett överskott på cirka 2,0 mnkr.

Sammantaget är prognosen för kommunstyrelsen 2015 ett överskott på 5,0 mnkr.

Känslighets- och riskanalys

I ovanstående driftsredovisning prognostiseras ett överskott på 5,0 mnkr. Det finns dock alltid risker att några kostnadsposter kommer att avvika från prognosen. Ett exempel är lokalbanken där förändringar i verksamheternas behov av lokaler kan innebära att fler lokaler ställs av än de som vi känner till idag.

IT-verksamheten inom kommunstyrelseförvaltningen visar just nu på överskott men kostnaden för IT-verksamheten beror bl. a på hur verksamheterna utnyttjar infrastrukturen. Verksamheten ser löpande över antal program som finns, vilket kan minska kostnaderna. Men om verksamheterna ökar sitt IT-användande kan kostnaderna för IT-infrastrukturen öka ytterligare.

Inom exploateringsverksamheten är det budgeterat en viss fastighetsförsäljning som innebär realisationsvinster. Hittills har inga exploateringsvinster redovisats i utfallet men prognosen förutsätter att det sker försäljningar i enlighet med budget.

Kostnaden för försäkringsskador kan variera över tiden. De senaste åren har kommunen varit förhållandevis förskonad från större skador. Prognosen, ett överskott på 2,0 mnkr, förutsätter att denna trend fortsätter. En större skada kan innebära att överskottet blir lägre eller uteblir.

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Lokalbanken	1 000	- 1 000
IT-verksamheten	4 000	- 4 000
Exploateringsverksamheten	4 000	- 2 000
Försäkringsskador	1 000	- 1 000
Summering:	10 000	- 8 000

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Nämnd/styrelse	Budget 2015	Utfall 201508	Avvikelse	Prognos
Investeringsreserv	20 180		20 180	20 180
IT investeringar	14 000	3	13 997	1 000
Investeringar i Kommunhuset	150		150	150
Bussterminal Haningeterrassen	35 000	4 743	30 257	35 000
Teknik för egendomsskydd	250		250	250
Uppgradering Agresso	2 000		2 000	500
Dubbelspår Tungelsta- Hemfosa	16 200		16 200	16 200
Vattenplan	10 705		10 705	1 000
Lägenheter Vemdalen	700		700	700
Intranetet	478		478	478
Infrastrukturinvesteringar Vega	30 000		30 000	30 000
Combine	62	1 595	-1 533	1 600
Beslutsstöd	-1 090	77	-1 167	-1 167
Beställningssystem	2 218	901	1 317	2 218
Ärendehanteringssystem	879	1 703	-824	1 703
Nya Fredrik	-244	293	-537	0
Brandbergsskolans skolgård etapp 2	-259		-259	0
Klockargården	3 100	224	2 876	3 100
Jordbromalmsskolans tak	1 000	568	432	568
Lycebysskolans ombyggnation	-4 337		-4 337	0
Parkering Årsta Brygga	2 000		2 000	2 000
Summa investeringar	132 992	11 107	122 885	115 480

Beloppen redovisas i tkr

Det sammanlagda utfallet på investeringarna för perioden januari till augusti är 11,1 mnkr. Prognosen för helåret 2015 är att 115,5 mnkr kommer att förbrukas, vilket är 87 procent av budgeten. Det finns stora osäkerheter i denna bedömning. Det gäller främst infrastrukturinvesteringarna i dubbelspår Tungelsta-Hemfosa, infrastrukturinvesteringar i Vega samt bussterminalen i Haningeterrassen. Dessa tre handlar om medfinansiering och det är osäkert när betalningarna faller ut. En annan stor post är investeringsreserven. I prognosen har inräknats att hela denna reserv kommer att tas i anspråk.

IT-investeringarna kommer inte att fullt utnyttjas. Beträffande våtmark och fördröjningsåtgärder, som avser Drevviken, är prognosen är att detta kommer igång under 2015, men att hela anslaget kommer inte att förbrukas i år.

Stadsbyggnadsnämnden

Nämndens beslutade anslagsfinansierade budgetram för år 2015 uppgår till 126,9 mnkr efter beslut i Kommunfullmäktige (KF:2015-05-11 § 68) om överföring av överskottsmedel på 11,7 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden är 79,1 mnkr vilket motsvarar 62,3 procent av årsbudgeten. Resultatet är 3,1 mnkr bättre än periodens budget vilket motsvarar 4,0 procents avvikelse. Periodens överskott beror till största delen på nämndens oförbrukande reserv samt ett positivt resultat inom VA. Underskott för ökade kostnader redovisas inom Plan och bygg, Lantmäteri samt Park och natur. Övriga avdelningar/verksamheter visar resultat ungefär i nivå med budget eller överskott. Resultatprognosen för helåret 2015 är efter åtta månader ett nollresultat.

Känslighets- och riskanalys

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Ökade övertagandekostnader från statliga lantmäteriet, riskeras att ej hinna hämtas hem		- 0,5 mnkr
Skadeståndsanspråk pga. översvämningar från fastighetsägarna i Krigslida, VA		- 3,8 mnkr
Osäkra fordringar, dagvattenavgifter mot Trafikverket, VA		- 0,9 mnkr
Summering:		- 5,2 mnkr

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Nämndens beslutade investeringsbudget för år 2015 uppgår till 156,0 mnkr, varav VA 107,2 mnkr. Investeringsbudgeten består av ett 50-tal projekt, här redovisas utfall mot budget, avvikelse samt prognos. I redovisningen framgår vilka medel som nämnden fått överföra från år 2014 enligt KF beslut (2015-04-13 § 69). Utfallet visar på en förbrukning på 53 procent av totala investeringsbudgeten per aug 2015 (82,7 mnkr av en budget på 156,0 mnkr). VA-verksamhetens andel av investeringarna uppgår per augusti till 69,7 mnkr av en budget på 107,2 mnkr. Pågående större projekt inom VA är utbyggnaden av VA i Årsta Havsbad, VA-förnyelse, dagvattenåtgärder samt Handens vattentorn.

Projektnr.	Namn	Utfall Jan - Aug	Budget 2015	Prognos 2015	Avvikelse budget/prognos	Kommentar
63114	Underhåll Handens vattentorn	3703	6 411	5 411	2 708	
63115	VA-verk och anläggningar	3220	5000	4000	1780	Framflyttade delprojekt till år 2016
63206	Fors RV ombyggnad / utbyggnad	24	1400	50	1376	Framflyttad pga försenad detaljplan
63300	VA-förnyelse	3951	10000	7000	6049	Framflyttade objekt till år 2016 pga utredning.
63418	Huvudledning	1035	3000	2000	1965	
63501	Mindre ny- och ombyggnader	1320	2500	2000	1180	
63502	VA-utbyggnad Dalarö	1536	4162	2500	2626	Framflyttade tidplan pga överklagad detaljplan
63514	Dagvatten åtgärdsplan	5245	8059	12000	2814	Fördyrad entreprenad Nytorpsbäcken
63546	VA-utbyggnad Årsta Havsbad	47772	61641	68000	13869	Fördyrad entreprenad pga dagvatten, diken
63583	Verkstad och tvätthall	74	1 493	2 993	1 419	Ursprunglig kalkyl underskattade kostnaderna.
63597	VA-utbyggnad Tungelsta	41	989	500	948	
63900	VA-serviser	1821	2 500	2 500	679	
67221	Mindre ny- och ombyggnad	0	927	927	927	
67225	Utbyte armaturer	1212	3 188	3 188	1 976	
67230	Bullerdämpande åtgärder	0	208	208	208	
67235	Div utrustning vinterväghållning	198	412	412	214	
67236	Utbyte signalanläggningar	0	638	638	638	
67239	Utbyte bro Vega	22	400	400	378	
67246	Huvudgata Vendelsö/sågen	0	12 100	0	12 100	MEX-projekt troligtvis framflyttat
67247	Dalarö parkeringsplatser	0	500	500	500	
67248	Anläggning latrintömning	444	500	500	56	
54294	Mindre maskiner	93	300	300	207	
64235	Lekplatsupprustning	2	700	700	698	
64256	Parkupprustning	1531	2933	2933	1402	
64261	Skatepark Jägartorp	10	46	46	36	
66125	Allmänna trafiksäkerhetsåtgärder	0	491	491	491	
66131	Trafiksäkring/handikappanp. övergåån	3	1 142	1 142	1 139	
66132	Akuta trafiksäkerhetsåtgärder	0	400	400	400	
66140	Busshållplatser, tillgänglighet	2 673	1 801	1 801	-872	
66143	Arbeten enligt cykelplan	237	6472	6472	6235	
66144	Gångbana	0	325	325	325	
66145	Rondeller	0	3 135	0	3 135	
68101	Handens vattentorn	3000	3000	3000	0	
68102	Poseidons torg	0	1 500	1 500	1 500	
52015	Fordon och maskiner 2015	2969	4 540	4 540	1 571	
58313	GPS-mätutrustning	508	600	508	92	
58314	GIS-data	0	100	100	100	
58315	Systemutveckling	0	200	200	200	
58318	GIS-samverkan södertörn	0	634	0	634	Avtalstvist försenas och överförs till 2016
58319	Ortofoto	26	500	500	474	
58321	Nytt-kart GIS system	0	758	0	758	Avtalstvist försenas och överförs till 2016
58323	E-tjänst för bygglov	30	400	400	370	
	Summa Investeringsprojekt	82 700	156 005	141 085	73 305	

Inklusive VA, beloppen redovisas i tkr

Grund- och förskolenämnden

Nämndens budgetram för 2015 uppgick ursprungligen till 1 518,3 mnkr men utökades i dec-14 (2014-12-08 KF § 195) med 5,0 mnkr för ”skolor med särskilda utmaningar” samt i mars-15 (2015-03-02 § 22) med 0,2 mnkr genom en ramjustering med socialnämnden som kompensation för skolkostnader i samband med SiS-placeringar. I maj minskade nämndens budgetram med 5,8 mnkr vilket är det underskott som nämnden redovisade 2014 och som kommunfullmäktige beslutade om i sin helhet skulle överföras till 2015 års budget (KF 2015-05-11 § 68). Därmed uppgår grund- och förskolenämndens budget till 1 517,7.

Det ackumulerade nettoutfallet uppgår till 999,7 mnkr, vilket är 0,8 procent lägre än den periodiserade årsbudgeten på 1 008,2 mnkr. Utfallet motsvarar en positiv budgetavvikelse på 8,5 mnkr till och med augusti månads utfall. I den ackumulerade budgetavvikelsen ingår ett underskott i elevpengssystemet med 1,3 mnkr. Helårsprognosen efter augusti månad är ett underskott på 4,0 mnkr. Årsprognosen utgår från att eventuella över- eller underskott i elevpengssystemet fullt ut regleras, och är kostnadsneutralt för grund- och förskolenämnden i årsbokslutet för 2015. Känslighets- och riskanalysen visar till och med utfallet per augusti på att det finns faktorer som kan komma att påverka den ekonomiska prognosen för helåret 2015 i intervallet +4,0 till -5,0 mnkr.

Känslighets- och riskanalys

Känslighets- och riskanalysen ska återge faktorer som kan komma att påverka årets resultat utöver vad som redan är beaktat i årsprognosen. Känslighets- och riskanalysen visar att det finns faktorer som kan komma att påverka den ekonomiska prognosen för helåret 2015 i intervallet +4,0 till -5,0 mnkr. Det är framförallt en fortsatt osäkerhet inom framförallt grundskolan som påverkar risk- och känslighetsanalysen negativt där flera resultatenheter redovisar ett ackumulerat negativt utfall till och med augusti samt negativa resultat i sina prognoser för helåret 2015. Det finns också faktorer som kan komma att påverka helårsresultatet positivt för 2015 och det är att samtliga resultatenheter som redovisar ett ackumulerat överskott i augusti i princip har lämnat en nollprognos för helåret 2015. I årsbokslutet 2014 uppgick resultatenheternas samlade överskott till 3,3 mnkr och efter augusti månads utfall är bedömningen att det kan komma att finnas resultatenheter som redovisar överskott för helåret 2015 trots nollprognoser i augusti och något som därför bör beaktas i känslighets- och riskanalysen.

De prognostiserade samlade underskotten för resultatenheterna inom förskolan och grundskolan för helåret 2015 hanteras inom ramen för kommunens övergripande och grund- och förskolenämndens generella regelverk för resultatöverföring av över- och underskott.

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Underskott resultatenheter utöver nuvarande årsprognos		- 5 000
Överskott resultatenheter utöver nuvarande årsprognos	4 000	-
Summering:	4 000	- 5 000

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Till 2015 har grund- och förskolenämnden inga nya investeringsmedel för tillkommande verksamhetsanpassningar.

Grund- och förskolenämnden hemställde i årsbokslutet 2014 till kommunfullmäktige om att tilldelade men oförbrukade investeringsmedel på 5,7 mnkr i sin helhet överförs till 2015 års investeringsbudget, vilket kommunfullmäktige har godkänt.

I nedanstående tabell redovisas nämndens investeringsredovisning enligt årsbokslutet 2014 tillsammans med redan beslutad investeringsbudget enligt kommunfullmäktiges mål och budget för 2015.

e

Projekt-nummer	Beskrivning	Akkumulerat utfall överfört från 2014	Tilldelad budget 2015	Utfall 201501-201508	Saldo, återstår att förbruka	Prognos helår 2015
	Investeringsbudget GFN - "Tillkommande verksamhetsanpassningar					
20034	Ombyggnad Brandbergsskolan		300 000 kr	257 355 kr	42 645 kr	257 355 kr
20118	Brandbergsskolans skolgård Etapp 2		100 000 kr	90 247 kr	9 753 kr	90 247 kr
26131	Fsk. Alprosen nytt trådlöst nätverk		- kr	55 519 kr	- 55 519 kr	55 519 kr
26135	Vendelsömalmskolan Fsk.klass		- kr	10 360 kr	- 10 360 kr	10 360 kr
26137	Stambyte förskolan Aspen		- kr	74 818 kr	- 74 818 kr	74 818 kr
26138	Vattenskada förskolan Aspen		- kr	202 640 kr	- 202 640 kr	202 640 kr
26139	Fasanen kök		- kr	8 400 kr	- 8 400 kr	8 400 kr
26141	Kvambäcksskolan slöjd		160 000 kr	37 979 kr	122 021 kr	37 979 kr
26145	Återställning Fsk Duvan		- kr	59 950 kr	- 59 950 kr	59 950 kr
26148	Luftrenare Brandbergsskolan slöjd		- kr	112 445 kr	- 112 445 kr	112 445 kr
29999	Övriga investeringsprojekt - ej fördelade invest.medel		5 140 000 kr	- kr	5 140 000 kr	- kr
	delsumma investeringsbudget GFN - "Tillkommande verksamhetsanpassningar	- kr	5 700 000 kr	909 713 kr	4 790 287 kr	909 713 kr
20137	Gunnebo förskola		3 000 000 kr	999 945 kr	2 000 055 kr	2 000 000 kr
26127	Lycebysskolans renovering, evakuering & inventarier/utr.	4 190 000 kr	- kr	3 910 745 kr	- 8 100 745 kr	1 000 000 kr
26142	Måsöskolan permanent		- kr	193 866 kr	- 193 866 kr	250 000 kr
26915	Vikinga nybyggnation		- kr	165 615 kr	- 165 615 kr	250 000 kr
	Delsumma investeringsbudget GFN - beslutad av KF, objektspecifika	4 190 000 kr	3 000 000 kr	5 270 171 kr	- 6 460 171 kr	3 500 000 kr
	Summa investeringsbudget GFN	4 190 000 kr	8 700 000 kr	6 179 884 kr	- 1 669 884 kr	4 409 713 kr

20034 Ombyggnad Brandbergsskolan

Budgetram: 300 tkr

Tidplan: Avslutat

Brandbergsskolan har haft omfattande problem med falska brandlarm. Investeringen är initierad av enheten och kapitalkostnaderna för den här investeringen betalas av enheten.

20118 Brandbergens skolgård Etapp 2

Budgetram: 90 tkr

Tidplan: Avslutat

Avser en sent inkommen faktura på avgränsning av den nya skolgården vid Brandbergsskolan. Den här investeringen är hyreshöjande.

26137 Stambyte förskolan Aspen

Budgetram:

Tidplan: Avslutat

Avser kostnader som initialt hanteras av grund- och förskolenämnden men som i slutänden inte ska belasta nämndens investeringsbudget. Den här investeringen är hyreshöjande.

26138 Vattenskada förskolan Aspen

Budgetram:

Tidplan: Avslutat

Avser kostnader för evakuering under återställning av förskolan efter vattenskada som skedde januari 2015. Vattenskadan är ett försäkringsärende som handläggs av KSF. Skadan är återställd i sin helhet och handlingar skall nu begäras in från KSF avseende detta. Den här investeringen är hyreshöjande.

26141 Kvarnbäcksskolan slöjd

Budgetram: 160 tkr

Tidplan: HT 2015

Reinvestering i ny maskinpark i skolans slöjd för då den nuvarande är uttjänt och inte möter dagens krav.

Kapitalkostnaden skall belasta Ubf genom höjd hyra.

26145 Återställning Fsk Duvan

Budgetram:

Tidplan: HT-2015

Avser kostnader som initialt hanteras av grund- och förskolanämnden. Kostnaderna skall i sin helhet ingå i investeringsprojektet kring förskolan Talgoxen som Tornberget driver. Den här investeringen är hyreshöjande.

26148 Luftrenare Brandbergsskolan slöjd

Budgetram: 130 tkr

Tidplan: HT-2015

Investering i luftrenare för att förbättra arbetsmiljön för slöjdlärarna på skolan. Dessa luftrenare är standard vid ny- och ombyggnation av slöjdsalar.

20137 Gunnebo förskola

Investeringsbudgeten för Gunnebo förskola är avsedd för inventarier- och utrustning till den nya förskolan. Kapitalkostnaderna för den här investeringen betalas initialt av central förvaltning men ingår därefter som underlag i det administrativa avdraget.

26127 Lyckeby skolans renovering, evakuering samt inventarier/utrustning
De bokförda investeringskostnaderna på ca 4,2 mnkr under 2014 för Haga-
/Lyckeby skolan avser kostnader för evakuering, busstransporter och magasinering av
material och som i slutändan ska ingå i den totala tilldelade investeringsbudgeten på
135,0 mnkr för det här investeringsprojektet och som i dagsläget disponeras i sin helhet
av Tornberget. Totalt beräknas dessa kostnader att uppgå till ca 7,5 mnkr. Dessutom
disponerar grund- och förskolenämnden 2,5 mnkr av den totalt tilldelad
investeringsbudget på 135,0 mnkr för inventarier och utrustning till Haga-
/Lyckeby skolan.

Kapitalkostnaderna för den här investeringen betalas initialt av central förvaltning men
ingår därefter som underlag i det administrativa avdraget.

26142 Måsöskolan permanent

Budgetram:

Tidplan: 2015-2017

Utbyggnad och permanentning av skolan för att möta dagens BBR-krav och tillväxten i
området. Kostnaden avser flyttkostnader och skall i sin helhet räknas in i projektet som
Tornberget håller i. Återflytt i nya/renoverade lokaler vid läsårsstart 2017.

Den här investeringen är hyreshöjande.

26915 Nya Vikingaskolan

Budgetram:

Tidplan: 2015-2018

Nya Vikingaskolan, redovisad kostnad avser ombyggnation av matsalen för att möta krav
från arbetsmiljöverket ärende 2012/2972. Skall räknas i projektkostnaden för
nybyggnation av Vikingaskolan.

Den här investeringen är hyreshöjande.

Investeringsprojekt som genomförs av Tornberget

I nedanstående tabell redovisas en sammanställning av de investeringsprojekt som sker i
Tornbergets regi och som de ansvarar för.

Investeringsobjekt	Nämnd	Prognos (mnkr)			Budget	Skedesansvarig	Uppföljning/kommentar
		Tt	KS	Tc	(mnkr)		
Lyckebyskolan, reinvestering	GFN, KFN	111,0	12,0	123,0	135,0	Tornberget	Slutbesiktigad och verksamheten har flyttat in. Ekonomisk slutredovisning till KS återstår.
Kolartorp 3 förskola, nybyggnation	GFN			0,0	0,0	KSF	Arbete med lokalprogram avslutat. Tomten kommer att användas för etablering då nybyggnation startar i området. Tillgänglig för byggstart tidigast ht 2017. Enligt gällande budget skall förskolan byggas och drivas i privat regi.
Lillgården förskola, nybyggnation	GFN	59,0		59,0	67,0		Projektering klar. TB väntar på besked från kommunen om att starta upphandling. I o m att privat aktör kommer uppföra ett par förskolor i området så är detta projekt vilande tills vidare.
Vikingaskolan, rivning och nybyggnation	GFN, KFN			0,0	226,0	Tornberget	Programarbete klart, förprojektering pågår. Evakuering planerad till sommaren 2016. Skolan beräknas stå klar till sommaren 2018.
Vega 5, Gunnebo förskola	GFN			0,0		KSF	Projektet är klart och verksamheten är igång sedan augusti 2015.
Mäsöskolan	GFN			0,0	125,0	Tornberget	Lokalprogram klart. Projektering pågår. Rivning av en paviljong genomförd under sommaren. Det stora arbetet med skolan sker under läsåret 16/17
Tungelsta skola kök	GFN	17,3	2,7	20,0	17,3	Tornberget	Projektering pågår. Byggstart planeras till v44/2015. Evakuering sker till tillfälliga matsalspaviljonger med mottagningskök.
Ersättning Karusellen/Parks förskola	GFN			0,0	100,0	KSF	Detaljplan påbörjad. Den nya tomten bedöms maximalt kunna inrymma 8 avdelningar. Resterande 4 avdelningar planeras i bottenvåning på bostadshus vid Åby entré.
Tungelsta skola	GFN			0,0	41	KSF	Utökning av skolans kapacitet planeras att ske i inhyrda paviljonger till dess att ny skola i Lillgården står klar. Utökningen påbörjas när renoveringen av skolans kök är klar i samma paviljong.
Vendelsömalmskolan	GFN			0,0	15,0	Tornberget	Tornberget har flaggat för behov av stambyte och upprustning av Vendelsömalmskolan. Ombyggnad av köket samordnas med stambytet. Planerat start sommaren 2016.
Utökning F-6 Skola i Handen	GFN			0,0	24,0	KSF	Skoltomt skall inrymmas i den påbörjade detaljplanen söder om Örnens väg. Skolan skall byggas och drivas i privat regi.
Utökning F-6 Skola i Västerhaninge	GFN, KFN			0,0	116	KSF	Ersättning för Åbyskolan. Kommer att bli aktuellt först efter att de två nya förskolorna byggts och ersatt Karusellen/Park. Planen är att den nya skolan skall uppföras på tomten där förskolorna Karusellen/Park står idag. Ny detaljplan beställd. Skolan skall enligt gällande beslut byggas och drivas i privat regi. Fullstor idrottshall byggs i kommunens regi. Planerad byggstart för idrottshallen till hösten 2017.
Ny förskola vid Ribbyskolan i Västerhaninge	GFN			0,0	50,0	KSF	Detaljplan i princip klar för samråd. Programarbete pågår.
Renovering av Ribbyskolan	GFN			0,0		KSF/Tornberget	Programarbete pågår.
Utökning av Ribbyskolan	GFN			0,0		KSF	Detaljplan i princip klar för samråd. Programarbete pågår.
Ornö skola	GFN			0,0	8,5	KSF	Beslut om renovering är taget. Projektering påbörjad.
summa:		187,3	14,7	202,0	767,8		

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ursprungliga budgetram enligt mål och budget 2015 uppgick till 373,2 mnkr. Kommunfullmäktige har därefter tillskjutit 3,0 mnkr för introduktionsprogrammet (KF, 2014-12-08, § 196). I mars skedde ytterligare en ramjustering (KF, 2015-03-02, § 22) mellan Socialnämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden med 0,6 mnkr avseende skolkostnader för personer placerade hos Statens institutionsstyrelse (SiS). I maj fattade kommunfullmäktige (KF, 2015-05-11, § 106) beslut om överföring av driftmedel till 2015, där gymnasie- och

vuxenutbildningsnämnden tilldelades 6,0 mnkr. Det innebär att den senast beslutade bugetramen för innevarande år uppgår till 382,8 mnkr.

Nämndens ackumulerade utfall för perioden uppgår till 242,2 mnkr, vilket är 11,5 mnkr respektive 4,5 procent lägre än periodiserad budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 63,3 procent. Månadsresultaten för juli och augusti ger dock inte en rättvisande bild av nämndens ackumulerade kostnader, eftersom elevsättningar är schablonberäknade med anledning av osäkerhet i elevantalen inför starten på höstterminen. En retroaktiv korrigerings görs i september månad och då förväntas kostnaderna stiga. Terminsstarten påverkar även utfallet av tilläggsbelopp, elevintäkter för kommunens gymnasieskolor liksom Central förvaltnings uttag av administrativt avdrag. Nästan hälften av nämndens positiva avvikelse utgörs av Centrum Vux, som å andra sidan inte är påverkad av terminsstarten. En stor del av avvikelsen på Centrum Vux motsvarar utnyttjade överskott från tidigare år.

Årprognosen för nämnden utifrån augusti månad är ett överskott på 7,0 mnkr. Prognosen för året motsvarar 1,8 procent i förhållande till helårsramen.

Känslighets- och riskanalys

Helårsprognosen är som nämnts tidigare på +7,0 mnkr och det är inga nyheter i risk- och känslighetsanalysen jämfört med tidigare månader. Volym- och prisrisken är kvar i augusti, men kommer att skingras i september och i sin helhet ingå i prognosen. Posten som anger 80 % överskottsforbrukning på Centrum Vux finns med för att indikera känslighet. Centrum Vux har själva uppgivit en helårsprognos på +4,3 mnkr, utan att specificera om det gäller vanlig drift eller överskottsforbrukning. 6,3 mnkr står till förfogande i överskottsforbrukning för Centrum Vux och hittills har endast 0,6 mnkr utnyttjats. Eftersom överskottet inte får användas till kostnader av permanent karaktär är det inte helt lätt att utnyttja det. Centrum Vux sparade överskott är storleksmässigt i en klass för sig jämfört med de andra enheterna, vilket gör det värt att nämna i ovanstående risk- och känslighetsanalys.

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Volymkänslighet i elevsättningar, givet 30 färre respektive fler, halvårseffekt.	1 400	- 1 400
Priskänslighet i programpeng, snittpris jämfört med SA och NB för 30 elever, halvårseffekt.	300	- 900
80% överskottsforbrukning på Centrum Vux	1 300	0
Summering:	3 000	- 2 300

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Kommunfullmäktige beslutade 2015-04-13 (§69) att medge överföring av investeringsmedel på 1,2 mnkr som inte förbrukades under 2014. Årets ram uppgår därför till 3,2 mnkr.

Projekt, tkr	Utfall jan - aug 2015	Budget helår	Utfall % av budget	Prognos helår 2015
Riksäppet - tvättstuga	103	-		
Riksäppet - rörelserum	56	-		
Fredrika - IT-investeringar	148	-		
Centrum Vux - IT-utrustning	279	-		
Centrum Vux - rumsreglering	98	-		
Summa	683	3 222	21,2%	-

Riksäpplets investeringsprojekt för tvättstuga och Centrum Vux för IT-utrustning är avslutade och avskrivningar och internräntekostnader belastar redan driftsredovisningen.

Riksäpplets rörelserum är iordningsställande av ett motionsrum för gymnasiesärskolan som pågår. Fredrikas investeringar för att bedriva IT-drift i egen regi pågår. Centrum Vux förbättring av luften i lokalerna är avslutad, men en slutfaktura inväntas från installatören innan investeringsprojektet kan avslutas.

En prognos för hur mycket nämnden kommer att utnyttja är inte uttalad, varför investeringsbudget för året är satt som tak för årsprognosen. De nya investeringar som är på gång är anskaffning av IT-utrustning till eleverna på Fredrika och anpassning för IT-nätverk i lokalerna dit Navigatorcentrum/Centrum för mottagande av nyanlända/Närvaroteamet ska flytta.

Investeringsprojekt som genomförs av Tornberget

Prognos och budget avser hela byggtiden. Tornberget ansvarar för projektet och produktion pågår i byggskedet. Prognosen för kommunen avser anskaffning av maskiner och inventarier. Projektet ligger före tidplanen och slutbesiktning är inplanerad till januari 2016 och inflyttning ska ske till sommaren 2016.

tkr	Prognos Tornberget	Prognos KSF	Prognos totalt	Budget
Fredrik yrkesskola, nybyggnation	275 000	14 000	289 000	300 000

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens ursprungliga budgetram uppgick till 181,4 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade i maj (2015-05-11 § 68) att kultur- och fritidsförvaltningen får ta i anspråk 1,7 mnkr av föregående års nettoresultat samt tidigare fonderade medel på totalt 2,5 mnkr, resterande 0,8 mnkr fonderas enligt beslutet till budgetåret 2016. Därmed uppgår nämndens totala budget för 2015 till 183,1 mnkr.

Per augusti månad har förvaltningen förbrukat 64,1 % av årsbudgeten. Det ackumulerade utfallet är 117,3 mnkr mot budgeterade 119,6 mnkr vilket ger ett överskott på 2,3 mnkr, en budgetavvikelse på 1,9 %. I budgetramen för 2015 ingår 2,2 mnkr

avseende ersättning för ökade kostnader för avställda idrottshallar. Dessa 2,2 mnkr får endast tas i anspråk efter beslut av kommunstyrelsen. Ärendet om att i anspråkta medlen för avställda idrottshallarna återremitterades och de oanvända medlen förbättrar periodens resultat med +1,5 mnkr. Därutöver påverkar föreningsbidraget förvaltningens utfall positivt med +0,4 mnkr genom att den periodiserade årsbudgeten inte harmoniserar med utbetalningarna. Föreningsbidraget beräknas i slutänden gå jämnt ut. Vidare är nämndens reserv orörd och påverkar resultatet positivt med +0,7 mnkr. Resultat exklusive medlen för idrottshallar, föreningsbidrag och nämndens reserv är ett underskott på -0,4 mnkr.

Efter augusti månad är prognosen för helåret ett överskott på 1,0 mnkr, motsvarande nämndens reserv och utgör en budgetavvikelse på 0,55 %. Prognosen baseras på att förvaltningen får ianspråkta medlen för avställda idrottshallarna.

Känslighets- och riskanalys

I budgetramen för 2015 ingår 2,2 mnkr avseende ersättning för ökade kostnader för avställda idrottshallar. Dessa 2,2 mnkr får endast tas i anspråk efter beslut av kommunstyrelsen. Ärendet om att i anspråkta medlen för avställda idrottshallarna återremitterades. Om ersättningen för dessa uteblir försämras förvaltningens resultat med motsvarande.

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Ersättning Lida- och Mårtensbergs idrotthallar		-2 200
Summering:	0	-2 200

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Kultur- och fritidsnämndens ursprungliga investeringsbudget 2015 uppgick till 32,0 mnkr. Efter KF beslut 2015-12 § 180 om revidering har förvaltningen erhållit ytterligare 10,0 mnkr för byggnation av idrottshallar samt 2,0 mnkr för förbättringar av nuvarande kultur- och föreningshus i Jordbro. Samt efter KF beslut 2015-04-13 § 69 om resultatöverföring har förvaltningen överfört 29,0 från föregående års överskjutande investeringsmedel och totala investeringsbudgeten för 2015 uppgår till 73,0 mnkr.

Projekt	Utfall 2015 jan-aug	Budget 2015	Avvikelse	Prognos
Övriga investeringsprojekt - ej fördelade investeringsmedel	0	3 958	3 958	0
Offentlig konst	310	3 869	3 560	800
Miljöverkstad	0	1 465	1 465	500
IT & Teknikinvesteringar Kulturhuset	0	38	38	38
Kultur- & föreningshuset Jordbro, lokalanpassning	58	36	-22	58
Torvalla Energiprojekt	0	14 477	14 477	0
Renovering Höglundabadet	0	1 530	1 530	0

Upprustning lokaler	0	12	12	12
Konstgräsplan Dalarö	2 928	4 172	1 244	2 999
Musiktröstning fritidsgårdar/kulturen	169	628	459	200
Upprustning lokaler 2014	0	40	40	40
Skyltning av kulturmiljö	3	280	277	150
Kulturhusets utveckling	0	2 500	2 500	0
Kultur- och föreningshuset i Jordbro 2014	0	3 000	3 000	0
Flytt av konstverk	0	300	300	300
Snyggt och Tryggt – KOF	250	907	657	500
Nya omklädningsrum Torvalla IP	0	20 000	20 000	20 000
Offentlig konst 2015	0	2 010	2 010	200
Båthus Fjärdlång, reinvestering	0	1 200	1 200	0
Passersystem	8	1 000	992	300
Lokalanpassningar 2015	0	600	600	250
VW Transporter NRX919	298	298	0	298
VW Transporter GOG174	309	309	0	309
Kassasystem Torvalla	55	200	145	200
Stängsel Tungelsta	57	50	-7	57
Ny idrottshall	0	10 000	10 000	0
Värmekameror Höglunda	21	70	50	70
Inköp ny sarg och belysning Harveden ishall		50	50	50
Summa	4 466	72 999	68 535	27 331

Beloppen redovisas i tkr

Projekt 29999 Övriga investeringsprojekt innefattar 3,0 mnkr för Lyckeby skolans idrottshall. Med ombyggnationen av Lyckeby skolans idrottshall avses installationen av en hoppgröp i samarbete med Vendelsö gymnastikförening. I dagsläget är projektet inte längre aktuellt eftersom kommunen har för avsikt att bygga en fullstor idrottshall med inriktning mot gymnastik, cheerleading och dans i samband med nybyggnation av Vikingaskolan. De tidigare avsatta investeringspengarna gällande Lyckeby är nu inbakade i idrottshallens nybygge. Resterande medel, 1,0 mnkr, avser övriga ännu ej fördelade investeringsmedel.

Varje år avsätts 1 procent av budgeten för kommunens lokalinvesteringar till den offentliga konsten. De enskilda investeringsprojekten pågår under längre tid och hinner därför i flera fall inte blir klara under innevarande år vilket gör att medlen inte förbrukar i samma takt som de tilldelas.

Torvalla energiprojekt syftade från början till att byta ut kostsam el och fjärrvärme mot markvärme med solfångare på konstgräsplanen och ishallstaket. Vid presentation för nämnden önskade nämnden att projektet även skulle innefatta kringliggande byggnader.

En arbetsgrupp har bildats under ledning av Tornberget och projektet innefattar en förstudie om att förutom Torvalla IP även omfatta sim- och sporthallen, Fredrika Bremer gymnasiet samt nya Vikingaskolan. Ytterligare investeringsmedel söks av Tornberget för att kunna genomföra den större omfattningen av projektet. Renovering Höglundabadet samt båthuset på Fjärdlång inväntar handläggare på upphandlingsenheten och beräknas kunna starta i början av 2016. Investeringsmedlen för Kulturhusets utveckling 2,5 mnkr, får endast tas i anspråk efter beslut av KF.

Förvaltningen har under året köpt in två nya arbetsfordon, dessa investeringar är avslutade under mars månad.

Övriga projekt är påbörjade eller beräknas starta under året eller under 2016.

Investeringsprojekt som genomförs av Tornberget

Investeringsobjekt	Nämnd	Prognos (mnkr)			Budget (mnkr)	Skedesansvarig enl inv.process	Uppföljning/kommentar
		Tornberget	KSF	Totalt			
Lyckebyskolan, reinvestering	GFN, KFN	111	12	123	135	Tornberget	Slutbesiktigad och verksamheten har flyttat in. Ekonomisk slutredovisning till KS återstår.
Torvalla energiprojekt	KFN	40		40	15	Tornberget	Förprojektering för att lagra överskottsenergi från anläggningarna på Torvalla IP. Utökning av projektet att även inrymma Torvalla sim & sporthall, Fredrika Bremer och Vikingaskolan utreds. Projektet skall upp för nytt beslut KS/KF.
Vikingaskolan, rivning och nybyggnation	GFN, KFN			0	226	Tornberget	Programarbete klart, förprojektering pågår. Evakuering planerad till sommaren 2016. Skolan beräknas stå klar till sommaren 2018.
Utökning F-6 Skola i Västerhaninge	GFN, KFN			0	Plan 116	KSF	Ersättning för Åbyskolan. Kommer att bli aktuellt först efter att de två nya förskolorna byggts och ersatt Karusellen/Park. Planen är att den nya skolan skall uppföras på tomten där förskolorna Karusellen/Park står idag. Ny detaljplan beställd. Skolan skall enligt gällande beslut byggas och drivas i privat regi. Fullstor idrottshall byggs i kommunens regi. Planerad byggstart för idrottshallen till hösten 2017.

Socialnämnden

Socialnämndens ram enligt Mål & budget 2015-2015 (KF den 9 juni 2014, § 108) är 774,1 mnkr. I december reviderades budgeten (KF 8 dec, § 195) då ramen ökades 1,8 mnkr för att erbjuda fler gymnasieungdomar sommarjobb. I mars reviderades budgeten då ramen sänktes med 809 tkr eftersom kostnadsansvaret för skolkostnader för SIS-placeringar överfördes till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt grund- och förskolenämnden. I maj beslutade KF om resultatöverföring av driftmedel från 2013 och 2014 med 8,1 mnkr. Nämndens sammanlagda ram 2015 är därmed 783,2 mnkr.

Nämndens utfall för perioden januari–augusti är 524,9 mnkr mot periodens budget på 514,0 mnkr, dvs. ett underskott på 10,9 mnkr jämfört med periodiserad budget. Orsaken är huvudsakligen inom verksamheten för barn och unga där det är svårt att hitta placeringar för barn och unga, hög personalomsättning sedan våren och ökat antal inkomna ärenden. Avdelningens arbete omorganiserar och åtgärdsplaner utarbetas för att förbättra förvaltningens möjligheter att hantera de ökade behoven bland barn och unga. Periodens underskott beror också på omstrukturingskostnader för egen regiverksamhet för LSS-boenden samt lägre intäkter pga. plötsligt avslutade ärenden inom personlig assistans. I maj beslutade kommunfullmäktige att överföra driftmedel motsvarande 8,1 mnkr från 2013 och 2014 års resultatöverföring, vilka endast kommer att användas för effektiviseringar av verksamheten inför 2016.

Förvaltningens prognos är ett nollresultat.

Känslighets- och riskanalys

Förvaltningen bedömer liksom tidigare att det finns risk för att inströmningen av ärenden framförallt inom barn och unga kommer att ligga på en fortsatt hög nivå och därmed ytterligare öka nämndens kostnader. Personalomsättning och svårigheter att rekrytera erfarna socialsekreterare till utredningsenheterna är också kostnadsdrivande.

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Ökade kostnader inom individ- och familjeomsorg.	0	- 2 000
Summering:	0	- 2 000

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Socialförvaltningen har 5 000 tkr i investeringsbudget år 2015. Dessutom har 1 000 tkr av oförbrukade investeringsmedel från 2014 överförts till 2015 års investeringsbudget. Därmed är nämndens sammanlagda investeringsbudget för året 6 000 tkr.

	Utfall	Budget	Avvikelse	Prognos förbrukade investeringsmedel
	tkr			
Investeringar socialnämnden	1 636	6 000	4 364	2 636

Under året har investeringar för 1 636 tkr genomförts. Cirka 70 procent av genomförda investeringar avser brandskydd i nämndens verksamheter och 450 tkr avser energibesparingsåtgärd. Totalt har nämnden 4 364 tkr i oförbrukade investeringsmedel.

Ytterligare investeringsprojekt motsvarande 300 tkr är beslutade och pågår, främst brandskyddsåtgärder i verksamhetens boenden. Prognosen är att sammanlagt ytterligare 1 000 tkr av investeringsbudgeten kommer att förbrukas under året. Detta skulle innebära att 3 364 tkr av investeringsbudgeten inte kommer att förbrukas.

Äldrenämnden

Äldrenämndens budgetram för 2015 var ursprungligen 632 857 tkr enligt beslut i kommunfullmäktige 2014-06-09 § 108. Genom beslut i kommunfullmäktige 2015-05-11 § 68 om överföring av 14 573 tkr av 2014 års underskott har äldrenämndens ram för 2015 justerats ner till 618 284 tkr.

Den redovisade nettokostnaden i 2014 års bokslut var 624,6 mnkr. Utfallet för perioden januari-augusti 2015 är en redovisad nettokostnad på 449,3 mnkr eller en negativ avvikelse på 38,1 mnkr jämfört med den periodiserade budgeten för perioden på 411,3

mnkr. Avvikelsen i procent mot den periodiserade budgeten är 9,3 procent. Kostnadsutvecklingen under perioden juni-augusti har varit kraftigare än beräknat. Det prognostiserade underskottet har därför justerats upp med 10,0 mnkr jämfört med prognosen som redovisades i maj månads uppföljning, den nya prognosen är ett underskott på 56,5 mnkr. Årsprognosen motsvarar en procentuell avvikelse med 9,1 procent jämfört med den reviderade årsbudgeten.

Äldreförvaltningen har under många år lagt ner mycket arbete på att utveckla prognoserna inte bara för de närmaste åren utan även på längre sikt, detta är nödvändigt eftersom antalet äldre har ökat kraftigt och kommer att fortsätta öka under många år framåt.

I nedanstående tabell framgår äldreförvaltningens bedömningar inför och under 2015 vad gäller förväntad nettokostnad för insatser för gruppen under 65 år och insatser för äldregruppen 65 år och äldre.

Ram och prognos tertial I och tertial II	Ram Kf § 108, 2014	Prognos T I	Justerad ram Kf § 68, 2015	Prognos T II
	tkr	tkr	tkr	tkr
Insatser under 65 år	21 644	37 644	21 644	41 644
Insatser 65 år och äldre	611 213	627 213	596 640	633 140
Prognos		664 857		674 784
Aktuell ram enligt beslut i kf	632 857	632 857	618 284	618 284
Prognostiserat underskott		32 000		56 500

Som framgår av tabellen ligger nuvarande prognos efter tertial II 2015 i nivå med bedömningen som gjordes inför ekonomikonferensen 4 mars 2014.

Kostnaden för insatser för gruppen under 65 år ligger över tidigare prognoser och kräver en djupare analys, detta gäller inte minst ökningen vad gäller beslutade hemtjänstinsatser.

Kostnaden för äldregruppen ligger lägre än bedömningen i mars 2014 vilket stämmer med aktuella uppgifter från (RKA) rådet för kommunala analyser vars rapporter gällande 2014 års kostnadsutveckling visar att äldreomsorgens kostnader i Haninge efter att under flera år ökat mer än vad som direkt kan kopplas till äldre utvecklingen, så var kostnadsutvecklingen under 2014 betydligt mindre än vad som motsvarades av ökningen av antalet äldre i olika åldersgrupper.

Det prognostiserade underskottet kan delas in i tre huvudposter:

Den första delen 20,0 mnkr avser *insatser inom de delar av funktionshinderområdet som överfördes från socialnämnden till äldrenämnden i maj 2013.*

Huvudparten av avvikelser inom funktionshinderområdet beror på kraftig volymutveckling vad gäller hemtjänstinsatser. Om hemtjänsten inom funktionshinderområdet ligger kvar på samma volym resten av året så innebär det en ökning med minst 75 procent jämfört med volymen 2014. Utöver ökningen i volym vad gäller hemtjänst dag och kvällstid så finns det också kostnader som inte blev reglerade i samband med att äldrenämnden övertog ansvaret för vissa delar av insatser mot funktionshindrade från socialnämnden. Det gäller exempelvis kostnader för hemtjänstinsatser nattetid och kostnader för personer som har insatser utifrån LASS-lagstiftningen.

Den andra delen av underskottet 22,0 mnkr avser *volymutveckling vad gäller insatser för personer 65 år och äldre inom ordinärt boende under 2015*.

Underskottet vad gäller insatser för personer 65 år och äldre under 2015 kan delas in i några delposter

Ökade kostnader för Trygghem (samverkans/projekt med landstinget för att skapa trygghet hos personer så de kan flytta direkt tillbaka till sitt eget boende efter en sjukhusvistelse, överenskommelsen innebär att landstinget garanterar HSL-insatser i hemmet utan dröjsmål). De ökade kostnaderna för Trygghem beror på att fler personer har erbjudits insatser i hemmet. Genom projektet skapas förutsättningar för fler att bo kvar i ordinärt boende och behovet av fler platser i korttids- och särskilt boende kan därigenom förskjutas framåt i tid. Utökningen av projektet är en av de åtgärder som äldreförvaltningen vidtagit för att begränsa befarat budgetöverskridande.

En annan del i verksamheten som kräver mer resurser är insatser i form av dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Under våren har antalet platser inom dagverksamhet med demensinriktning utökats för att möta ett ökat behov. Utökningen har till stor del skett genom att omvandla en allmänt inriktad dagverksamhet till dagverksamhet med demensinriktning, mer verksamhet inom befintliga lokaler och med stort samma personalbemanning som innan omvandlingen. Utökningen innebär dock ökade kostnader för resor till och från hemmet och de olika dagverksamheterna. Men på samma sätt som utökningen vad gäller Trygghem, bidrar satsningen till ett minskat behov av platser i särskilt boende och totalt mindre kostnadsökningar. Satsningen på Trygghem och fler platser inom dagverksamhet innebär att fler personer kan bo kvar i ordinärt boende och inte behöver komma till särskilt boende, däremot innebär det att fler personer med omfattande insatsbehov får behovet tillgodosett i första hand via hemtjänstinsatser. Detta bidrar till att volymökningen vad gäller hemtjänst blir större än vad som direkt kan förklaras med ökningen av antalet äldre invånare. Volymökningen inom hemtjänsten för 65 år och äldre har prognostiserats till en ökning med 11 procent jämfört med 2014 års volym.

Hemtjänstinsatser (antal timmar)	Totalt 2014	Prognos 2015
Under 65 år	37 736	66 000
65 år och äldre	519 117	576 000
Total	556 853	642 000

Den tredje delen av prognostiserat underskott beror på *justerad ram utifrån beslut i kommunfullmäktige om att överföra 14,5 mnkr av 2014 års underskott till 2015.*

Underskottet 2014 som i första hand berodde på de senaste årens volymutveckling vad gäller insatser i både ordinärt boende och särskilt boende för äldre

Känslighets- och riskanalys

Kommentar känslighets- och riskanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Fortsatt volymutveckling under året		- 10 000
Effekter av pågående effektiviseringsarbete	2 000	
Minskat behov av platser i särskilt boende	3 000	
Summering:	5 000	- 10 000

Negativ risk:

Volymprognoserna som äldreförvaltningen gjort inför kommande budgetår har under många år visat sig stämma med det verkliga utfallet. Volymutvecklingen 2011 och 2013 avvek dock kraftigt från prognoserna både inför budgetåret och jämfört med de första prognoserna under respektive verksamhetsår, avvikelsen mot prognoserna uppkom genom kraftig, ej förutsägbar, volymutveckling under tertiäl II respektive år.

Utvecklingen under tertiäl II 2015 har inneburit en fortsatt volymutveckling vad gäller i första hand hemtjänstinsatser både vad gäller gruppen under 65 år och gruppen 65 år och äldre, på boendesidan har en stabilisering skett, men inte tillräcklig för att väga upp uppgången vad gäller hemtjänst och andra insatser vilket gör att den negativa årsprognosen har justerats upp med 10,0 mnkr.

I tertiäl I uppföljningen redovisades en negativ risk vad gäller fortsatt volymutveckling under tertiäl II och III med 20,0 mnkr, eftersom årsprognosen har justerats upp med 10,0 mnkr med anledning av utvecklingen under tertiäl II väljer förvaltningen att samtidigt justera ner risken för ytterligare volymutveckling under resten av året från 20,0 till 10,0 mnkr.

Utifrån ökningstakten vad gäller äldre över 75 år så räknar förvaltningen med en fortsatt ökning vad gäller insatser tertiäl för tertiäl, däremot kan ökningen av insatser avstanna enskilda månader och periodvis gå något tillbaka, men den långsiktiga trenden är given med en fortsatt volymutveckling under många år framåt.

Positiv risk:

Äldrenämnden uppdrog på sitt sammanträde 2015-05-21 till äldreförvaltningen att arbeta vidare med åtgärds paket för att minska kostnader och höja intäkter under verksamhetsåret. För flera av åtgärderna behöver konsekvensanalyser och överläggningar med de fackliga organisationerna genomföras innan åtgärderna kan genomföras.

Bedömningen är att flertalet av åtgärderna kommer att få ekonomiskt genomslag först under 2016.

Genom satsningar på insatser i eget boende via exempelvis Trygghem och utökning av platser i dagverksamhet för demenssjuka räknar förvaltningen med en viss minskning av antalet köpta platser för särskilt boende och korttidsboende under tredje tertialet.

Investeringsprojekt som genomförs av kommunen

Investeringsprojekt	Utfall jan-aug	Budget 2015	Prognos 2015
24502 Inventarier boende	0	4 566	200
24503 Inventarier ej boende	213	400	500
24511 Renovering Tallhöjden	0	500	500
24512 Renovering Parkvillan	0	500	500
24513 Larm Parkvillan	194	150	200
24514 Nyckelfri hemtjänst	0	4 000	0
24515 Reservkraft Hagagården	0	6 300	0
24602 Inventarier träffpunkter	127	300	300
Totalt Investeringsprojekt 2015	534	16 716	2 200

För flertalet investeringsprojekt har upphandlingsprocessen tagit mer tid än beräknat och investeringarna kommer att förskjutas till kommande verksamhetsår.

Finansförvaltning

Under finansförvaltningen bokförs skatteintäkter, arbetsgivaravgifter, pensionskostnader samt finansiella intäkter/kostnader.

Sedan förra uppföljningen har en ny skatteprognos kommit från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) daterad 2015-08-14. Denna prognos innebär försämring av de prognostiserade skatteintäkterna för 2015 med 7,0 mnkr i jämförelse med den tidigare prognosen. De samlade skatteintäkterna och generella statsbidragen är nu 3 893,5 mnkr, vilket är 20,0 mnkr sämre än den budgeterade intäkten.

Finansnettot prognostiseras att bli bättre än budgeterat, främst på grund av en lägre räntenivå än vad som räknades med i budgeten. I utfallet 2014 var finansnettot 32,9 mnkr. Budget 2015 är 14,0 mnkr. Det finns en osäkerhet i beräkningen av de finansiella kostnaderna för pensionsskulden. För året prognostiseras att finansnettot kommer att vara 26,0 mnkr, vilket innebär 2,0 mnkr bättre än förra prognosen. Totalt är det en positiv avvikelse mot budget med 12,0 mnkr.

AFA Sjukförsäkringsaktiebolags styrelse beslutade 2015-03-26 att återbetala premier för den kollektivavtalade sjukförsäkringen AGS-KL samt för Avgiftsbefrielseförsäkringen för år 2004. För Haninges del innebär att ca 25,0 mnkr betalas tillbaka till kommunen sista kvartalet 2015. Anledningen är att antalet personer som har beviljats sjukersättning har minskat avsevärt. Detta har medfört att AFA Sjukförsäkring kan minska reserverna

för framtida utbetalningar. Bland de övriga kostnaderna har en ny pensionsprognos tagits fram i augusti. Den visar på högre pensionskostnader 2015 än vad tidigare prognostiserat. De ökade pensionskostnaderna innebär en avvikelse med -10,0 mnkr. Detta innebär att denna del av finansförvaltningen prognostiserar ett överskott på 15,0 mnkr, vilket är 10,0 mnkr lägre än föregående prognos.

Totalt innebär prognosen för finansförvaltningen ett överskott på 7,0 mnkr, vilket är 15,0 mnkr sämre än tidigare prognos.

Personal

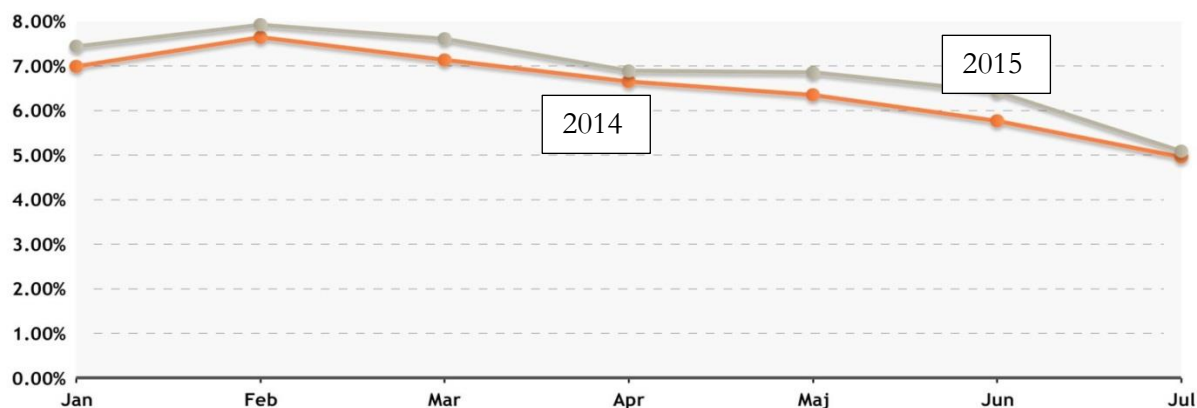
Analys av sjukfrånvaron

Sjukfrånvaron inom Haninge kommun, januari till juli, har ökat med 0,4 procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år (6,5 % till 6,9 %). Kultur- och fritidsförvaltningen samt äldreomsorgen står för den största ökningen av sjukfrånvaron, den minsta ökningen har skett inom utbildningsförvaltningen. Kommunstyrelseförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen har minskat sin sjukfrånvaro något.

Vad gäller yrkesgrupper så har sjukfrånvaron för barnomsorgspersonal minskat. Fritidsledare står för den enskilt största ökningen. Äldreomsorgspersonal har också ökat sjukfrånvaro, dock inte i lika stor utstäckning som fritidsledare. Värt att notera är att chefers sjukfrånvaro har ökat jämfört med föregående år.

Orsaker till ökningen är svåra att tydligt peka på. Yrkesgruppen fritidsledare har även tidigare stått för en hög sjukfrånvaro. Kultur- och fritidsförvaltningen har identifierat det och arbetar aktivt för att komma till rätta med det. Äldreomsorgsförvaltningen fortsätter att prioritera arbetet med sjukfrånvaron. Barnomsorgspersonal har länge representerat en grupp med hög sjukfrånvaro, förskolan har arbetat med arbetsmiljö och sjukfrånvaro, vi ser tecken på att det börjar ge resultat. Vad gäller chefers sjukfrånvaro så behöver orsakerna utredas om trenden håller i sig.

Sammanfattningsvis bör prognosen vara att sjukfrånvaron i Haninge kommun kommer att öka något jämfört med föregående år, men inte i samma takt som samhället i övrigt då vi fortsätter ett intensivt arbete med arbetsmiljö och sjukfrånvaro. Det är ett långsiktigt arbete och organisationen påverkas också av hur lagar och regler förändras samt hur myndigheter som Försäkringskassan organiserar sitt arbete fortsättningsvis.

		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
2014	Sjukfrv %, vald månad	6.99%	7.64%	7.13%	6.65%	6.35%	5.77%	4.96%
2015	Sjukfrv %, vald månad	7.44%	7.92%	7.61%	6.88%	6.85%	6.42%	5.09%

Uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll

En god internkontroll kännetecknas av att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, att regler och riktlinjer följs samt att möjliga risker ringas in, bedöms och förebyggs.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att upprätthålla en god internkontroll. Sedan ett par år finns en förvaltningsövergripande grupp som årligen gör en risk- och väsentlighetsanalys av kommunövergripande processer och rutiner. De processer som bedöms ha hög risk och väsentlighet sammanställs i en kommungemensam internkontrollplan. Dessa ska sedan användas i alla nämnders egna internkontrollplaner. Nämnderna har själva det yttersta ansvaret för internkontrollen inom sina respektive ansvarsområden. De ansvarar för att göra analyser av resultatet av uppföljningarna för respektive nämnd.

Sammanfattning av internkontrolluppföljningen

Avseende backup/speglning på servrar för säkring av arbeten vid driftavbrott, kommer BIT att göra en genomgång med verksamheterna om detta, med start hösten 2015. Frågan om reservplaner ligger hos verksamheterna själva. Ingen central kontroll finns för detta. Verksamheterna måste själva se till att ha reservplaner vid eventuella avbrott. BIT kan bistå med hjälp.

Avtalstroheten för hela kommunen har minskat första halvåret 2015 jämfört med helåret 2014 och nivån är även lägre än 2013. Nämnderna behöver nu arbeta aktivt med avtalstroheten för att öka den. Verksamheterna följer inte rutinerna för inköp och fortsatt arbete med information om den nya beloppsgränsen för direktupphandling behöver göras.

Rutinen för signering av utanordningslistor för löneutbetalning följs inte. Resultatet för maj månad är inte tillfredsställande. Med anledning av detta kommer löneenheten att vidta åtgärder innebärande riktad information till chefer samt utveckla stödfunktionerna i Heroma.

Verksamheterna följer i stort sett reglerna för systematiskt arbetsmiljöarbete. Samtliga förvaltningar har någon form av rutiner för detta och mer än 95 procent av cheferna har utbildats. En förvaltning har dock inte angett andel som utbildats, vilket gör att siffran inte är säkerställd.

Riktlinjerna för företagskort följs i stor omfattning. Resultat är generellt bättre än vid den första delårsuppföljningen. Momsberäkningarna fortsätter att vara en svårighet och dessa har inte förbättrats, vilket innebär att kommunen fortsätter att redovisa felaktig moms för inköp gjorda med företagskortet.

Kontrollmomentet avseende mutpolicyn har inte följts upp inför delår 2. Uppföljning har inte gjorts, istället har kontrollmomentet utmynnat i en rapport i frågan. Internkontrollgruppen har väckt en fråga som behöver diskuteras vidare, fördjupas och förankras i organisationen.

Uppföljning av de gemensamma kontrollmomenten

Det finns nio kontrollmoment i den kommungemensamma internkontrolluppföljningen.

1. Finns backup/speglning på servrar för säkring av arbeten vid driftavbrott?

För IT-system och -tjänster finns normalt en grundnivå av detta. Det gäller såväl centrala system och infrastruktur, som verksamheternas egna. Det kan till exempel innebära att en daglig säkerhetskopia tas på sådant som är skapat och/eller ändrat under dygnet medan en fullständig säkerhetskopia tas en gång per vecka. För att systemägare och systemförvaltare ska kunna kravställa på adekvata och kostnadseffektiva rutiner, som exempelvis kan innebära tätare säkerhetskopieringar, daglig full säkerhetskopiering eller speglning, krävs att man klassificerar informationen i systemet. Detta görs utifrån flera parametrar, och visar på hur känslig och kritisk informationen är. Sådana aktiviteter kommer beställarenhet IT (BIT) att genomföra med början i höst. Detta kommer ske både internt såväl som med verksamheternas IT-strategier och systemägare.

Slutsats av kontrollen är att BIT under hösten 2015 kommer att initiera arbetet med informationsklassning, som sedan kan ligga till grund för att kravställa och kontrollera backupnivåer och behov av speglning.

2. Har verksamheterna redundans (reservplan) för avbrott och störningar?

Detta är delvis kopplat till föregående kontrollmoment, som då också inkluderar periodiska tester av återläsning för att säkerställa säkerhetskopieringens funktion. I sammanhanget pratar man om kontinuitetsplanering, d v s att en verksamhet ska kunna fortsätta i behövlig omfattning oavsett form och grad av oönskad påverkan, som kan vara i form av störning, incident, avbrott mm. Framför allt är detta något som vilar på den egna verksamheten. BIT medverkar i denna typ av arbete.

Slutsatsen är att frågan om reservplaner ligger hos verksamheterna själva. Ingen central kontroll finns för detta. Verksamheterna måste själva se till att ha reservplaner vid eventuella avbrott. BIT kan bistå med hjälp.

3. Hur ser avtalstroheten ut i verksamheterna?

Avtalstroheten har totalt sett minskat första halvåret 2015 (79 procent), jämfört med avtalstroheten 2014 (87 procent) och är lägre än nivån 2013 (81 procent). Orsaken kan vara att inköpsvolymerna är större på hösten och att troheten ökar med det. En annan orsak kan vara den höjda direktupphandlingsgränsen.

Slutsatsen av kontrollen är att nämnderna behöver arbeta aktivt med avtalstroheten för att öka den. Kommunens verksamheter måste följa lagen om offentlig upphandling och upphandlade leverantörer ska användas.

4. Följer verksamheterna de nya direktupphandlingsreglerna?

Den rådande rutinen för direktupphandling, här menat köp överstigande 100 000 sek men understigande 505 800 sek, anger att alla sådana köp ska dokumenteras enligt framtagen rapportmall och skickas tillsammans med kopia på avtalet till Upphandling Södertörn. Under perioden januari till juni 2015 har endast 12 sådana rapporter kommit in till Upphandling Södertörn. Vid analys av inköpen i kommunen under samma tid kan urskiljas att närmare 300 köp överstigande 100 000 sek men understigande 505 800 sek där avtal inte är känt hos Upphandling Södertörn har genomförts.

Slutsatsen av kontrollen är att verksamheterna inte följer rutinerna för inköp och att fortsatt arbete med information om direktupphandlingsgränsen behöver göras.

5. Efterlevs rutinen för kontroll av utanordningslistorna?

Rutin för signering av utanordningslistor har kontrollerats. Kontrollmomentet föranleds av att felaktiga löneutbetalningar sker till följd av undermålig rapportering till löneenheten. Varje chef ska kontrollera och signera sitt löneansvar/enhets utanordningslistor för löner varje månad innan lönen utbetalas. En kontroll avseende maj månad visar stor varians avseende antal signerade utanordningslistor per förvaltning. Från 13,6 procent till 83,3 procent. Resultatet är inte tillfredsställande.

Slutsatsen av kontrollen är att det behövs flera insatser för att komma åt problemet. Löneenheten har med anledning av detta planerat en rad åtgärder under 2015:

Riktad information till chefer innehållande:

- Kontrollera rimlighet på utbetalda löner
- Extra kontroll på de personer som slutat eller har långtidsfrånvaro
- Koppla ihop kontrollen med skuldrutinen
- Påminna att kontroll av utanordningslista ingår i chefs ansvar och betydelsen av att aktiviteten genomförs.

Utveckling av stödfunktioner till chef i Heroma så som

- Bevakningar till chefs mail exempelvis på Obesvarade ärenden, (ej godkända ärenden)
- Längre tids frånvaro upphör (inom pågående månad)
- Sjukfrånvaro längre än 28 dagar
- Semester, uttag mindre än 20 dagar

6. Följer verksamheterna reglerna för systematiskt arbetsmiljöarbete?

Gruppen för internkontroll har kontrollerat om verksamheterna följer reglerna för systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Detta har gjorts genom en enkätundersökning som skett under sommaren 2015. Resultatet av undersökningen visar att samtliga förvaltningar har någon form av checklistor eller andra rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet. I tre förvaltningar har samtliga chefer utbildats i systematiskt arbetsmiljöarbete. I två förvaltningar har cirka 95 procent utbildats, i en förvaltning är det osäkert hur många som utbildats, dock inte samtliga. Något färre chefer har skrivit på en blankett där deras arbetsmiljöansvar framgår. I tre förvaltningar har samtliga chefer gjort det, men endast 80-85 % i två förvaltningar. Alla har inte heller gjort det i en förvaltning men ej angett andel. Samtliga medarbetare med uppgiftsfördelning i tre

förvaltningar har utbildats och skrivit på blankett där innebörden av deras uppgiftsfördelning framgår. I tre förvaltningar har detta ej skett. Slutsatsen av undersökningen är att det i flera förvaltningar återstår arbete med rutinerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

7. Följs riktlinjerna för företagskort?

Haninge kommuns medarbetare kan få förtroende att använda ett företagskort som betalningsmedel för inköp till verksamheten i de fall fakturering inte kan tillämpas. Krediten är 10 000 kronor per kort. Antal kort är begränsat till fem per ansvar, vilket innebär att enheten/ansvaret kan ha en total kreditkostnad på 50 000 kronor per månad. Beslut om fler kort per ansvar kan fattas av avdelningschef eller förvaltningschef. Företagskort får endast användas för inköp avseende kommunens verksamheter. Privata inköp och kontantuttag är inte tillåtna. Fakturan för inköpen ska skickas till skanning. Samtliga kvitton ska bifogas fakturan och vara helt läsbara. Vid restaurangbesök, representation, kurs och konferens ska alltid syfte och deltagarlista bifogas. Vid utlämning av företagskort rekommenderas kortinnehavaren att använda en särskild blankett för kvittoredovisning, där syfte för samtliga köp kan noteras. Uppföljning av riktlinjerna har gjorts genom slumpmässiga stickprov i de fall inte samtliga fakturor har undersökts.

fråga 1. Hur många kort finns utlämnade? Antalet utlämnade företagskort fortsätter öka och är nu 372 stycken (340 st T2 2014). Ökning har skett i alla nämnder utom en.

fråga 2. Skickas fakturorna till skanning? I samtliga nämnder har betalning av fakturor skett manuellt, vilket inte är tillåtet. Antalet har minskat sedan första delårsuppföljningen (4,8 procent jämfört med 6,7 procent). En nämnd drar upp siffran för genomsnittet och står för 31 av de totalt 47 manuellt hanterade fakturorna i uppföljningen av delår två. Övriga nämnder har få manuellt hanterade fakturor.

fråga 3. Är moms rätt redovisad? Momsen är felberäknad i alla nämnder utom i en. En nämnd har räknat fel på momsens i sex av tio stickprov.

fråga 4. Finns kvitto på inköpet med i bokföringsunderlaget och har syfte med köpet redovisats? Redovisningen av kvitton har förbättrats och i två nämnder finns alla underlag och syften med som de ska i stickproven. I två nämnder har kvitto ersatts av kortslipar, som inte är godkända som bokföringsunderlag. I en nämnd har syfte ej angetts vid ett inköp.

fråga 5. Är inköpen relaterade till verksamheten? Samtliga inköp i stickproven är relaterade till verksamheten. Övervägande del av inköpen avser livsmedel, uppvaktning och personalfika. Efter att samordnade varudistributionen infördes i april har i några fall större mängder inköp av livsmedel behövt göras till köken med hjälp av företagskortet, detta på grund av problem med varuleveranser.

Slutsatsen av undersökningen av kontrollmomentet är att riktlinjerna för företagskort följs i stor omfattning. Resultat är generellt bättre än vid den första delårsuppföljningen. Momsberäkningarna fortsätter att vara en svårighet och detta har inte förbättrats, vilket

innebär att kommunen fortsätter att redovisa felaktig moms för inköp gjorda med företagskortet. Ekonomiutbildningar behövs för att utbilda i frågan.

8. Är mutpolicyn känd och följs den?

Kontrollmomentet har inte kunnat genomföras under året. Internkontrollgruppens avsikt är att genomföra intervjuer i detta kontrollmoment under hösten. Under hösten kommer ett arbete med att se över och förtydliga mutpolicyn att påbörjas.

9. Finns risk för vänskapskorruption i verksamheterna?

Haninge kommuns internkontrollgrupp har diskuterat frågor som behöver fördjupas och förankras i organisationen, innan kontroll av detta kan ske.

Delårsbokslut resultat- och balansräkning

Resultaträkning

Belopp i mnkr

		Budget 2015	Bokslut 31 augusti 2015	Bokslut 31 augusti 2014	Förändring 2015/2014
Verksamhetens intäkter	Not 1	880,0	557,2	552,3	4,9
Verksamhetens kostnader	Not 3	-4 684,0	-3 083,5	-2 933,8	-149,7
Avskrivningar	Not 4	-55,0	-44,4	-51,4	7,0
Verksamhetens nettokostnader		-3 859,0	-2 570,7	-2 432,9	-137,8
Skatteintäkter	Not 5	3 193,0	2 135,3	2 032,8	102,5
Generella statsbidrag & utjämning	Not 6	720,0	460,4	470,1	-9,7
Finansiella intäkter	Not 7	56,0	40,1	41,3	-1,2
Finansiella kostnader	Not 8	-42,0	-22,0	-18,9	-3,1
Resultat före extraordinära poster		68,0	43,1	92,4	-49,3
Extraordinära intäkter	Not 2	0,0	25,0	0,0	25,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		68,0	68,1	92,4	-24,3
					0,0
varav exploateringsvinst		0,0	0,0	4,0	-4,0
varav realisationsvinst		0,0	0,0	0,0	0,0

BALANSRÄKNING

Belopp i mnkr

		201508	201412
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 9	4,7	5,6
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Fastigheter och anläggningar	Not 10	956,3	980,9
Maskiner och inventarier	Not 11	97,0	114,3
Pågående ny- till- och ombyggnad	Not 12	313,1	170,8
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Aktier och andelar	Not 13	68,6	68,6
Långfristiga fordringar	Not 14	1 883,1	1 878,7
Summa anläggningstillgångar		3 322,8	3 218,9
Omsättningstillgångar			
Förråd och lager		0,2	0,2
Exploateringsområden	Not 15	279,3	164,1
Kortfristiga fordringar	Not 16	326,2	347,3
Kassa och bank	Not 17	502,5	277,2
Summa Omsättningstillgångar		1 108,2	788,8
SUMMA TILLGÅNGAR		4 431,0	4 007,7
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Ingående eget kapital		1 322,5	1 245,4
Justering av eget kapital		0,0	2,4
Årets resultat		68,1	74,7
Summa eget kapital	Not 18	1 390,6	1 322,5
Avsättning för pensioner (pensionsskuld)	Not 19	342,1	327,5
Övriga avsättningar	Not 20	9,5	14,8
Summa avsättningar		351,6	342,3
Skulder			
VA långfristiga skulder	Not 21	316,8	294,7
Långfristiga skulder	Not 21	1 851,4	1 269,1
Kortfristiga skulder	Not 22	520,6	779,1
Summa skulder		2 688,8	2 342,9
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		4 431,0	4 007,7

Ansvarsförbindelser och ställda panter

Not 23

Ställda panter

Fastighetsinteckningar	0,0	0,0
Företagsinteckningar	0,0	0,0
Övrigt	0,0	0,0

Ansvarsförbindelser

Pensionsskuld kommunanställda	1 500,4	1 532,5
Borgensförbindelser	572,6	683,2
Kommunalt förlustavdrag egna hem	0,7	0,7
Leasingavtal	32,0	28,4
Pensionsåtaganden i kommunala bolag	58,7	58,7
Övriga ansvarsförbindelser	0,0	0,0

Noter**NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER****KOMMUNEN**

Avser verksamhetens intäkter. Skatteintäkter och generella stats- och landstingsbidrag ingår inte.

	2015-08-31	2014-08-31
Statsbidrag	223,8	213,2
Avgifter och ersättningar	178,0	167,2
Övriga intäkter	155,4	171,9
Summa	557,2	552,3

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

	2015-08-31	2014-08-31
Haninge kommun	557,2	-
SRV Återvinning AB	91,1	-
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	9,3	-
Haninge kommun Holding AB koncern*	572,5	-
Avgår interna elimineringar	-252,9	-
Summa	977,2	0,0

* Ingående bolag: Haninge kommun Holding AB, Haninge Bostäder AB, Tornbergets fastighetsförvaltnings AB i Haninge.

**NOT 2 JÄMFÖRELSESTÖRANDE
POSTER**

Verksamhetens intäkter	2015-08-31	2014-08-31
Återbetalning av premier från AFA	25,0	0,0
Verksamhetens kostnader		
Sänkning av RIPS-räntan på pensionskuld	0,0	0
Nedskrivningar av anläggningstillgångar, IT-system och Torvalla konstgräsplan	0,0	0,0
	0,0	0,0

NOT 3 VERKSAMHETENS KOSTNADER

KOMMUNEN

	2015-08-31	2014-08-31
Främmande tjänster	898,1	816,1
Inventarier	26,1	13,7
Lokalhyror	295,5	295,6
Personalkostnader	1 574,5	1 517,8
Övrigt	289,3	290,6
Summa	3 083,5	2 933,8

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

	2015-08-31	2014-08-31
Haninge kommun	3 083,5	-
SRV Återvinning AB	77,6	-
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	9,5	-
Haninge kommun Holding AB koncern*	396,0	-
Avgår interna elimineringar	-252,9	-
Summa	3 313,7	-

NOT 4 AVSKRIVNINGAR

KOMMUNEN

	2015-08-31	2014-08-31
Immateriella anläggningar, avskrivning enligt plan	0,9	0,9
Fastigheter och anläggningar, avskrivning enligt plan	24,6	23,5
Inventarier avskrivning enligt plan	18,9	27,0
Nedskrivningar anläggningstillgångar	0,0	0,0
Summa	44,4	51,4

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

	2015-08-31	2014-08-31
Immateriella tillgångar	1,1	-
Inventarier och maskiner	29,2	-
Fastigheter och anläggningar	92,8	-
Summa	123,1	-

NOT 5 SKATTEINTÄKTER

	2015-08-31	2014-08-31
Preliminär skatteinbetalning	2 136,3	2 027,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	2,2	8,5
Slutavräkningsdifferens tidigare år	-3,2	-3,0
Övrig skatt	0,0	-0,2
Summa	2 135,3	2 032,8

NOT 6 GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING

	2015-08-31	2014-08-31
Inkomstutjämning	392,1	373,4
Fastighetsavgift	87,2	84,5
Regleringsbidrag	-2,1	12,5
Kostnadsutjämningsbidrag	18,7	30,5
LSS-utjämning	-35,5	-30,8
Summa	460,4	470,1

NOT 7 FINANSIELLA INTÄKTER

	2015-08-31	2014-12-31
Utdelningar	0,0	0,0
Erhållna dröjsmålsräntor	0,2	0,8
Inbetalningar Efterbevakning avskrivna fordringar	0,0	0,0
Intäktsräntor utlåning	30,1	31,1
Räntor på utlämnade lån till koncernföretag	9,8	9,4
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0
Summa	40,1	41,3

NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER

	2015-08-31	2014-08-31
Ränta på pensionsskuld (värdesäkring)	3,1	2,5
Räntor lån	18,4	15,7
Övriga finansiella kostnader	0,5	0,7
Summa	22,0	18,9

NOT 9 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar.

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående balans	5,6	7,0
Årets investering	0,0	0,0
Avskrivningar	-0,9	-1,4
	4,7	5,6

NOT 10 FASTIGHETER OCH ANLÄGGNINGAR

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar. Pågående investeringar skrivs ej av.

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående balans	980,9	904,2
varav VA	627,5	560,3
Årets investering	-1,1	104,7
varav VA	0,0	85,7
Avskrivningar	-23,5	-28,0
varav VA	-14,3	-18,5
Nedskrivning f d Jordbromalmsskolan	0,0	0,0
Bokfört värde vid årets slut	956,3	980,9

SPECIFIKATION FASTIGHETER OCH ANLÄGGNINGAR

	2015-08-31	2014-12-31
Allmän markreserv	73,1	73,3
Verksamhetsfastigheter		
Fritidsanläggningar	36,4	39,5
Skolanläggningar	3,1	3,3
Sociala lokaler	1,6	1,7
Övriga lokaler	1,1	1,4
Summa	42,2	45,9
Publika fastigheter och anläggningar		
Gator	104,6	109,9
Parker	23,6	24,6
Summa	128,2	134,5
Fastigheter för affärsdrivande verksamhet	712,8	647,7

NOT 11 MASKINER OCH INVENTARIER

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående balans	114,3	109,9
varav VA	2,0	2,6
Årets investeringar	1,4	41,4
varav VA	1,2	0,0
Avskrivningar	-18,7	-36,6
varav VA	-0,4	-0,6
Försäljning skeppet Ariel	0,0	0,0
Nedskrivningar	0,0	0
Utrangering	0,0	-0,4
Utgående värde	97,0	114,3

NOT 12 PÅGÅENDE NY- TILL- OCH OMBYGGNAD	2015-08-31	2014-12-31
Pågående investeringar	313,1	170,8
varav VA	43,2	26,8

NOT 13 AKTIER OCH ANDELAR	2015-08-31	2014-12-31
Aktier och andelar	60,6	60,6
Grundfond Tyrestaskogen	8,0	8,0
Summa	68,6	68,6

Aktieförteckning	Antal	Andel %	Nominellt värde	Anskaffningsvärde
Haninge kommun Holding AB	44 100	100	1 000	44 100 000
SKL Kommentus	19	0,01	100	1 900
SRV återvinning AB	5 600	31,5	500	350 000
Stockholmsregionens Försäkring AB	72 956	7,1	100	7 295 600
Vårlyjus AB	5 275	10,6	100	527 500
Summa				52 275 000

Andelar (kr)	2015-08-31
Folkets Hus Vendelsö 100 och Handen 100	1
Stockholms företagarförening	1 040
Södertörns Jordbrukskassa	477
Kommuninvest ekonomisk förening	8 300 557
Summa (kr)	8 302 075

NOT 14 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

	2015-08-31	2014-12-31
Bostadsrätter*	10,2	10,2
Diverse lån	15,5	15,6
Lån för gatukostnadsavgift	3,6	0,9
Lån till kommunala bolag	1 850,0	1 850,0
Lån för vattenanslutningavgift	3,8	2,0
Långfristig fordran tvist	0,0	0,0
Summa	1 883,1	1 878,7

*35 stycken

NOT 15 EXPLOATERINGSOMRÅDEN

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående balans	164,1	124,2
Investeringsutgifter	190,1	57,1
Försäljningsinkomster	-74,9	-28,6
Exploateringsvinst	0,0	11,4
Utgående balans	279,3	164,1

NOT 16 KORTFRISTIGA FORDRINGAR

	2015-08-31	2014-12-31
Amorteringar kommande 12-månadersperiod	0,0	0,0
Fordran kommunala bolag	64,8	0,1
Ej erhållna externa projektmedel	7,6	3,5
Interimsfordringar	82,2	119,0
Kundfordringar	59,4	87,3
Kundfordringar kommunala bolag	1,3	21,6
Momsfordran	20,9	54,8
Fordringar hos Anställda	0,7	0,3
Upplupna skatteintäkter	58,4	54,2
Övriga fordringar	31,0	6,5
Summa	326,3	347,3

NOT 17 KASSA OCH BANK

	2015-08-31	2014-12-31
Bankmedel	502,5	277,2
Summa	502,5	277,2

NOT 18 EGET KAPITAL

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående eget kapital	1 322,5	1 245,4
Justering av eget kapital *	0,0	2,4
Årets resultat	68,1	74,7
Utgående eget kapital	1 390,6	1 322,5

* Insatskapital till Kommuninvest, korrigering för 2012 och 2013

NOT 19 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER

Pensioner

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående balans	315,5	292,3
Årets avsättning	9,1	15,8
Årets räntekostnad	3,1	3,2
Årets avsättning löneskatt	2,6	4,2
Summa	330,3	315,5

Garanti och visstidspensioner

	2015-08-31	2014-12-31
Ingående balans	12,0	13,0
Årets avsättning	-0,4	-1,3
Årets räntekostnad	0,1	0,1
Årets avsättning löneskatt	0,1	0,2
Summa	11,8	12,0

Avsättning pensioner totalt: 342,1 327,5

Pensionsmedlens användning

Medel använda i verksamheten, s.k. återlån 342,1 327,5
Se RKR 7.1

I enlighet med rekommendation 17 från RKR ingår den särskilda löneskatten i avsättningen till pensioner. Pensionsskulden är beräknad enligt prognos från KPA per 2015-08-31. Aktualiseringsgraden är 86%.

NOT 20 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2015-08-31	2014-12-31
Avsättning Nynäsbanan, Vega trafikplats	9,5	14,8
	9,5	14,8

NOT 21 LÅNGFRISTIGA SKULDER

	2015-08-31	2014-12-31
VA långfristiga skulder		
VA anläggningsavgifter före 2007	105,3	107,0
VA anläggningsavgifter fr.o.m. år 2007	211,5	187,7
Summa	316,8	294,7

Långfristiga skulder

Kommuninvest Sverige AB	1305,2	716,6
Nordea AB	453,4	457,7
Swedbank AB	92,8	94,8
Fastighetsbindningsmedel	0,0	0,0
Summa	1851,4	1269,1

NOT 22 KORTFRISTIGA SKULDER

	2015-08-31	2014-12-31
Civill försvars föreningen	5,0	4,1
Förutbetalda skatteintäkter	2,7	28,0
Individuell pensionsandel	51,8	73,1
Interimsskulder	72,9	78,4
Erhållna men inte utnyttjade projektmedel	27,4	25,1
Kostnad timanställda betalas månaden efter	20,1	13,9
Leverantörsskulder	32,8	131,7
Leverantörsskulder kommunala företag	53,4	189,3
Lön anställda	0,2	0,0
Löneskatt	43,1	39,0
Moms	4,0	3,7
Preliminärskatt	34,8	31,5
Projektmedel Barn- och utbildningsförv	0,0	0,0
Projektmedel psykiatri	0,0	0,0
Semesterlöneskuld	116,0	116,0
Skuld arbetsgivaravgift	0,0	0,0
Upplupen ej förfallen ränta	6,1	2,2
Övriga skulder	50,3	43,1
Summa	520,6	779,1

NOT 23 ANSVARFÖRBINDELSER OCH STÄLLDA PANTER*PENSIONSSKULD KOMMUNANSTÄLLDA*

I enlighet med den kommunala redovisningslagen har den inarbetade pensionen till och med 1997-12-31 lyfts ur balansräkningen och redovisas som en ansvarsförbindelse. Beloppet är en prognos som är framräknad av KPA med aktualiseringsgrad: 86,0%

BORGENSÅTAGANDEN 2015-08-31

	Ursprungligt lånebelopp	Återstående lånebelopp
Bostadsrättsföreningar		
HSB:s föreningar	436,3	268,6
Riksbyggens föreningar	279,2	231,8
Summa	715,5	500,4

Föreningar i kommunen

Västerhaninge Tennisklubb	4,5	1,9
Österhaninge Ridklubb	0,3	0,2
Summa	4,8	2,1
Bolag med kommunal anknytning		
Haninge Holding AB	118,0	118,0
SRV återvinning AB*	74,1	52,1
Tornberget fastighetsförvaltning AB	606,8	0,0
Summa	798,9	170,1

Haninge kommun har i Januari 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 248 kommuner som per 2009-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett avtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive ägarandel i Kommuninvest.

KOMMUNALT FÖRLUSTANSVAR EGNAHEM 2015-08-31

	Låneskuld	40% av låneskuld
Företag		
SBAB 28 st	1,7	0,7

LEASING

Beräkningarna av kommunens leasingåtaganden är framtagna av Leaseright KB.

Finansiell Leasingavtal över 3 år

Fordon	2015-08-31	2014-12-31
Totala minimileaseavgifter	5,0	4,5
Nuvärde minimileaseavgifter	5,0	4,5
Därav förfall inom 1 år	1,7	1,8
Därav förfall mellan 1-5 år	3,3	2,7
Därav förfall efter 5 år	0,0	0,0

Operationella Leasingavtal (Avser ej uppsägningsbara avtal som överstiger 3 år)

	2015-08-31	2014-12-31
Nuvärde minimileaseavgifter	27,0	23,9
Framtida leasingavgifter som förfaller inom 1 år	15,5	11,3
Framtida leasingavgifter som förfaller mellan ett och fem år	11,5	12,6
Framtida leasingavgifter som förfaller senare än fem år	0,0	0,0

Bolag	Andel av tot åtagande	2014-12-31
--------------	------------------------------	-------------------

SRV återvinning AB, totalt 13,7 mnkr, ägarandel 31,50%	31,50%	3,7
Södertörns Brandförsvarsförbund, totalt 149,0 mnkr, ägarandel 16,72%	25,04%	38,7
Tornberget Fastighetsförvaltning AB, totalt 16,5 mnkr, ägarandel 100%	100,00%	16,3
Summa Pensionsåtaganden		58,7

NOT 24 INVESTERINGAR I IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2015-08-31	2014-12-31
Årets investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0
Summa	0,0	0,0

NOT 25 INVESTERINGAR I MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2015-08-31	2014-12-31
Årets investeringar i fastigheter och mark	0,0	111,3
Årets investeringar i inventarier	1,6	41,4
Årest investeringar i pågående ny-, till- och ombyggnader	142,4	29,8
Summa	144,0	182,5

NOT 26 ÖVRIGA TILLFÖRDA MEDEL VA-VERKSAMHETEN

Enligt VA-lagen bokförs inbetalda anläggningsintäkter som skuld till VA kunderna.

	2015-08-31	2014-12-31
Ökning av skulden till VA kunderna i kommunen	22,0	30,7

Delårsbokslut Kommunkoncernen

Sammanställd redovisning

Resultaträkning (mkr)

		T2
		2015
Verksamhetens intäkter	Not 1	977,2
Verksamhetens kostnader	Not 3	-3 313,7
Avskrivningar	Not 4	-123,1
Verksamhetens nettokostnader		-2 459,6
Skatteintäkter		2 135,3
Generella statsbidrag		460,4
Finansiella intäkter		10,7
Finansiella kostnader		-42,8
Resultat före extraordinära poster		104,0
Extraordinära intäkter		25,0
Extraordinära kostnader		0,0
Skattekostnader		0,0
Årets resultat		129,0
Kompletteras senare		

Sammanställd redovisning

Balansräkning (mkr)

2015-08-31

Anläggningstillgångar	
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	5,0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3 752,2
Maskiner och inventarier	164,0
Pågående arbete	735,0
 <i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	
Aktier, andelar, bostadsrätter	28,6
Långfristiga fordringar	33,1
Summa anläggningstillgångar	4 717,9
Omsättningstillgångar	
Förråd och lager	0,4
Exploateringsområden	279,3
Kortfristiga fordringar	428,8
Kassa och bank	569,3
Summa omsättningstillgångar	1 277,8
SUMMA TILLGÅNGAR	5 995,7
Eget kapital	
Ingående eget kapital	1 655,1
Justering övergång till K3	0,0
Uppskrivning/nedskrivning av eget kapital	0,0
Årets resultat	129,0
Summa eget kapital	1 784,1
Avsättningar	
Pensioner och liknande förpliktelser	363,5
Övriga avsättningar	93,6
Summa avsättningar	457,1
Skulder	
VA långfristiga skulder	0,0
Långfristiga skulder	3 038,5
Kortfristiga skulder	716,0
Summa skulder	3 754,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	5 995,7

Finansieringsanalys

(mkr)

2015-08-31**Den löpande verksamheten**

Årets resultat	129,0
Justeringsposter	0,0
Avskrivningar	123,1
Förändring pensionsavsättningar	14,6
Övriga avsättningar	-5,1
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	2,1
Ökning/minskning förråd	2,0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-488,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-222,3

Investeringsverksamheten

Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0,0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-380,2
Investering finansiella anläggningstillgångar	-1,3
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-381,5

Finansieringsverksamhet

Nyupptagna lån	914,5
Minskning övriga långfristiga skulder	0,0
Amortering av skuld	-32,7
Ökning långfristig fordran	-4,4
Övriga tillförda medel VA verksamheten	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	877,4

Årets kassaflöde**273,6**

Likvida medel vid årets början

295,7

Likvida medel vid årets slut

569,3

